

ZBERATEĽ

10

MESAČNÍK O FILATELII - NUMIZMATIKE - FILOKARTII - TELEFÓNNYCH KARTÁCH   Cena: 25,- Sk

NOVÉ ZNÁMKY UMENIA

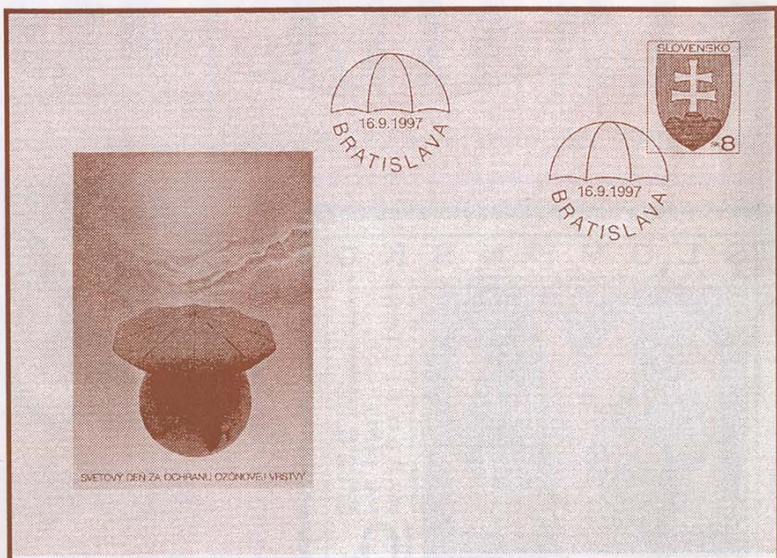
ALBUM
Račianska 17
PONUKA:

Luxembursko
Mi číslo 555 - 57

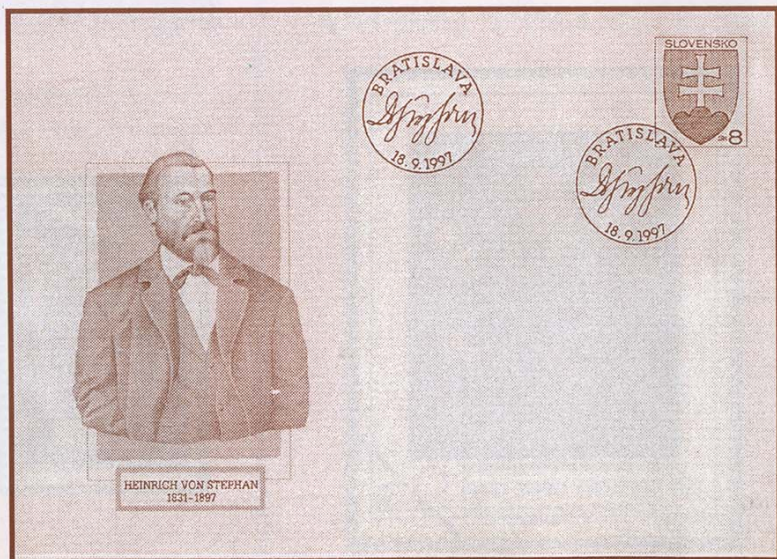

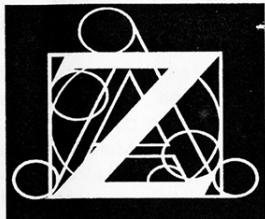
Cena: 3960 Sk
Pre abonentov: 3760 Sk

ZBERATEĽ

NOVÉ SLOVENSKÉ CELINOVÉ OBÁLKY

Ročník III. Č.10 cena 25 Sk

Vydáva firma **ALBUM** v Bratislave. Vychádza mesačne. Reg.č. MK 1188/95 zo dňa 1.2.1995.

Redakcia: RNDr. Michal Zika (šéfredaktor), Anton Kulhánek, Róbert Vereš, Peter Zika (členovia).

Rozširuje: PNS a.s.

Adresa redakcie: Zberateľ, Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 367 411.

Celoročné predplatné, vrátane poštovného: Abonentí zo SR 250 Sk, abonentí z ČR 420 Sk (350 Kč), abonentí z ostatnej Európy 600 Sk (30 DEM, 200 ATS), abonentí zo zámoria 820 Sk (28 USD, 42 DEM).

Cena za jeden výtlačok 25 Sk. Pri odobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu.

Podmienky inzercovania: Cena za jeden riadok 10 Sk. Za inzertaty zvýraznené rámečkom účtujeme príplatok 20 Sk. **Abonentí časopisu majú 2-krát za rok prvých päť riadkov zdarma.**

Úhradu inzertaty, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať redakcii najneskôr so znením inzertaty. Inzertaty prosíme zasielať na adresu redakcie písané na stroji (počítači), alebo čitateľne paličkovým písmom. Inzertaty budú uverejňované v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzertaty vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzobníka. Prosíme prispievateľov, aby, ak je to možné, posielali svoje príspevky na disketách (WORD, prípadne T602).

Redakčná uzávierka: 30.9.1997, do tlače zadané 4.10.1997

NOVÉ ZNÁMKY

SLOVENSKO

OCHRANA PRÍRODY S NÁMETOM HUBY

(č. H 128-130)

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydá dňa 17.9.1997 tri príležitostné poštové známky v nominálnej hodnote po 9 Sk vytlačené na spoločnom háččeku s námetom HUBY v sérii Ochrana prírody. Na známkach sú vyobrazené: hrbí bronzový, smrčok jedlý a náramkovka cisárska, na medzípóľ a okrajoch tlačového listu: mnohokrčka dierkovaná, kyjak useknutý, rôsolovec červeny, kozák osikový a kučierka veľká.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Dušan Kállay, rytcom je Václav Fajt.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 23x30 mm (na výšku) na háččeku rozmerov 155x103 mm vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha technikou ocelotlač z plochých platní v kombinácii s ofsetom v náklade 150 000 kusov.

Súčasne sa vydávajú 3 obálky prvého dňa vydania vrátane príležitostných pečiatok s domícilom Bratislava, s grafickým motívom zobrazujúcim: Rydzik pravý (v červenohnej farbe) pre známku s hríbom bronzovým, muchotrávku červenkastú (v čokoládovohnej farbe) pre známku so smrčkom jedlým a hľivu ustricovú (v tmavohnej farbe) pre známku s náramkovkou cisárskou. Obálky vytlačila uvedená tlačiareň jednofarebne ocelotlačou z plochých platní. (obr. na obálke Z. 7-8)

6. MAJSTROVSTVÁ SVETA V POLMARATÓNE, KOŠICE 1997

(č. 131)

Ten istý deň vychádza príležitostná poštová známka "6. Majstrovstvá sveta v polmaratóne, Košice 1997" s nominálnou hodnotou 9 Sk.

Zobrazuje bežiacich pretekárov na pozadí architektonických dominant Košíc. Autorom výtvarných návrhov emisie je Igor Piačka, rytiny vytvoril Bohumil Šneider.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 23x30 mm (na výšku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha technikou rotačnej ocelotlače v kombinácii s hlbkotlačou na tlačových listoch po 50 známkach v náklade 1 500 000 kusov.

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domícilom Košice. Na FDC je zobrazená skupina bežiacich pretekárov. FDC vytlačila uvedená tlačiareň ocelotlačou z plochých platní vo farbe tmavohnej.

JÁN KUPECKÝ: VLASTNÁ PODOBIZEŇ S PORTRÉTOM MANŽELKY

(č. 132)

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydá dňa 15.10.1997 pri príležitosti Roka

slovenského výtvarného umenia, v sérii Umenie, príležitostnú poštovú známku " Ján Kupecký: Vlastná podobizeň s portrétom manželky" s nominálnou hodnotou 9 Sk.

Na známke pod vyobrazením diela sú texty "Ján Kupecký (1667-1740), Vlastná podobizeň s portrétom manželky, Národná galéria, Praha". Autorom grafickej úpravy emisie je Martin Činovský, rytiny známky a FDC vytvoril Miloš Ondráček.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 40x50 mm (na výšku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha technikou 5 - farebný ocelotlač z plochých platní na tlačových listoch po 4 ks známok a 2 ks nepotlačených kupónov.

Súčasne sa vydávajú obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domícilom Pezínok. Na FDC je zobrazený výrez z autoportrétu J. Kupeckého (podľa medirytu J.G. Saitera z roku 1758). V dolnej časti obálky je text "Rok slovenského výtvarného umenia". Autorom pečiatky je Jozef Baláž. FDC vytlačila uvedená tlačiareň ocelotlačou z plochých platní v čiernej farbe. (obr. na obálke)

NARDO DI CIONE: BOJNICKÝ OLTÁR

(č. 133)

Druhá známka s nominálnou hodnotou 10 Sk série Umenie zobrazuje výrez z bojnického oltára (Sv. Peter a Sv. Lucia) a texty "Nardo di Cione: Bojnický oltár, Sv. Peter a Sv. Lucia, 14. stor., Slovenské národné múzeum, Múzeum Bojnice". Autorom grafickej úpravy emisie je Martin Činovský, rytiny známky a FDC vytvoril Rudolf Cigánik.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 50x40 mm (na šírku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha technikou 5 - farebný ocelotlač z plochých platní na tlačových listoch po 4 ks známok a 2 ks nepotlačených kupónov.

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domícilom Bojnica. Na FDC je zobrazený detail - Madona s dieťaťom. Autorom pečiatky je Rudolf Cigánik. FDC vytlačila uvedená tlačiareň ocelotlačou z plochých platní v tmavohnedej farbe. (obr. na obálke)

KOLOMAN SOKOL: ZA CIELOM

(č. 134)

Tretia známka série reprodukuje obraz Kolomana Sokola: Za cieľom s nominálnou hodnotou 12 Sk.

Na známke pod vyobrazením diela sú texty "Koloman Sokol (*1902), Za cieľom, 1931, Slovenská národná galéria". Autorom grafickej úpravy emisie je Martin Činovský, rytiny známky a FDC vytvoril Jozef Herčík.

Známku o rozmeroch obrazovej časti 40x50 mm (na výšku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha technikou

3 - farebný ocelotlač z plochých platní na tlačových listoch po 4 ks známok a 2 ks nepotlačených kupónov.

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domícilom Liptovský Mikuláš. Na FDC je zobrazené dielo Paralytik. V dolnej časti obálky je text "Rok slovenského výtvarného umenia". Autorom pečiatky je Jozef Baláž. FDC vytlačila uvedená tlačiareň ocelotlačou z plochých platní v tmavohnedej farbe.

ČESKÁ REPUBLIKA

ČESKÝ KRESLENÝ HUMOR OSUDY DOBŘEHU VOJÁKA ŠVEJKA

Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo 10.9.1997 emisiu príležitostných poštových známok s ilustráciami Josefa Ladu k svetoznámemu románu Jaroslava Haška: Osudy dobrého vojáka Švejka. Známky nominálnych hodnôt 4, 4.60 a 6 Kč graficky upravil Zdeněk Ziegler a vyrýl Josef Herčík.

Námetom známky 4 Kč je scéna, ako pani Müllerová vezie Švejka na odvodovú komisiu, ktorý vyvoláva: „Na Belehrad, na Belehrad!“ Na FDC je kresba policajného strážnika odvádzajúceho Švejka na komisariát.

Na druhej známke (4.60 Kč) je scéna s ukradnutým psom - nadporučík Lukáš a zúriaci plukovník Kraus von Zillergut. Na FDC je kresba, ako Švejek odovzdáva ukradnutého psa nadporučíkovi Lukášovi.

Na poslednej známke emisie (6 Kč) je zobrazený Švejek pri svojej budejovickej anabáze. Na FDC je zachytená pouličná bitka s Maďarmi v Királyhide, v ktorej sa angažoval Švejek a sapér Vodička.

Známky boli vytlačené rotačnou ocelotlačou (čierna) kombinovanou so štvorfarebnou hĺbkotlačou (červená, modrá, šedá a žltá) v tlačových listoch po 50 ks. FDC sa tlačili jednofarebnou (čierna) ocelotlačou z plochej dosky. Česká pošta oznámila, že dodatočne budú vydané tri známkové zošitky s malými tlačovými listami po 8 známkach a 4 kupónov.

Katalógové čísla známok sú 0153 až 0155.

-vkn-

RAKÚSKO

V Rakúsku sa už stalo pravidelnosťou, že v jeden deň vychádza viacero známk plánovaných v jednom mesiaci. Takýmto dňom bol napr. 11. júl t.r. Vyšli v ňom dve príležitostné známky a jedna známka výplatná, dopĺňajúca emisiu európskeho rázu Povesti a legendy.

Prvou príležitostnou známkou uctilo Rakúsko 100. výročie narodenia básnika, spisovateľa, publicistu a fotografa Karla - Henricha Waggerla (1897 - 1973). Zvláštnosťou tejto znám-

ky je, že kým pri podobných príležitostiach prinášajú rakúske známky protrety osobností, táto reprodukuje jeho vlastnú fotografiu, sediaceho na lavičke s odvrátenou tvárou, v parku svojho pôsobiska v mestečku Wagrain. Grafický úpravu známky (7 S) navrhol P. Sina-wehl, rytinu vyhotovil W. Seidel. Je vytlačená kombinovanou ocelotlačou (farba ruská zelená) s dvojfarebnou hĺbkotlačou (hnedookrovou a zelenomodrou).

Druhou príležitostnou známkou je pokračovanie emisie "Ludové zvyky a poklady". Je venovaná obľúbenému rakúskemu hudobnému druhu - dychovke. Na známke je **čelo ľudovej dychovej kapely z Kössenu** vo východnom Tirolsku. Obraz je zasadený do horskej krajiny Tirolska, jeho orámovanie je zhodné ako pri iných známkach tejto emisie. Grafička M. Schulzová sa v súčasnosti prezentuje ako vynikajúca umelkyňa aj v rakúskej známkovej tvorbe. Šesťfarebná tlač detailne vykresluje tento zložitý námet. Nominálna hodnota známky je 6.50 S.

S súlade s odporúčaniami pre tohtoročnú spoločnú európsku emisiu "Povesti a legendy" pokračuje Rakúsko známkou "**Drak z Klagenfurtu**". Je to starodávna korutánska povesť o drakovi, ktorý sídlil v jaskyni neďaleko Klagenfurtu. Ako potravu si od obyvateľov vyžadoval nie len zvieratá, ale aj ľudské obete. Až po mnohých odváživcoch, ktorí svoju smelosť zaplatili životom, sa jendému z rytierov predsa podarilo draka usmrtiť.

Známka zobrazuje moment, ako drak vychádza z jaskyne a plameňom z tlamy sa stroj usmrtiť kravu, ale rytier ho úderom do hlavy zabíja. Autorom kresby je maliar A. Tuma, rytcom W. Feiler. Nominálna hodnota je 6.50 S, farby modrozelená, sivozelená a čierna.

Drak je historickým znakom mesta a jeho veľká socha z r. 1590 stojí v Klagenfurte na Novom námestí. Vidíme ho i na výplatnej rakúskej známke zo série Mestá z r. 1968.

Tak ako v predchádzajúcich mesiacoch i v septembri t.r. vydalo Rakúsko tri príležitostné poštové známky.

Prvou si pripomína 125. výročie založenia pôdohospodárskej univerzity vo Viedni. Jej náplňou, ktorá sa v priebehu rokov rozširovala, je na základe rozvoja prírodných vied, techniky a vied ekonomických zabezpečovať vysokokvalifikovaných odborníkov pre výrobu

potravín a vedenie lesného hospodárstva v krajine. V súčasnosti má okolo 8000 poslucháčov, z toho tretinu žien. Učiteľský zbor má vyše 660 síalých i externých pedagógov.

Známka, ktorú navrhol P. Sinawehl, prináša symbolické zobrazenie pôsobnosti školy, je vytlačená osemfarebnou hĺbkotlačou a má hodnotu 9 S.

Druhá známka - v hodnote 8 S - je venovaná **medzinárodnému kongresu lekárov - ortopédov**. V ovále je portrét jedného zo slávnych rakúskych ortopédov Dr. A. Lorenza a symbolický stromček. Autorkou je M. Sieglová a rakúska štátna tlačiareň ju vytlačila v 8 - farebných hĺbkotlačí.

Emissiu završuje známka (14 S) v rámci európskej jednotnej témy CEPT "Povesti a legendy". Viaže sa na povest o dobrej dunajskej panej ktorá pomáha rybárom a plavcom na Dunaji pri búrkach, prudkých dažďoch,

hmlách i povodniach ako i pri plavbe obávanými úsekmi rieky.

Sympatická a dôstojná dunajská pani na kresbe A. Tumu ochraňuje plavca na lodke pri búrke. Kresbu do rytiny vypracoval prof. W. Feiler. Tlač rytiny je čierna, ostatné časti obrazu sú vytlačené v kombinácii s hĺbkotlačou v sivomodrej a jasnozelenomodrej farbe.

Všetky tri známky vyšli 19. septembra.

-Zc-

MAĎARSKO NA POMOC POSTIHNUTÝM POVODŇAMI

Maďarská poštová správa vydala 12.9.1997 príležitostnú poštovú známku s príplatkom v prospech povodňami postihnutých občanov v stredo európskom regióne. Znáмка má nominálnu hodnotu 27 Ft a príplatok vo výške 100 Ft.

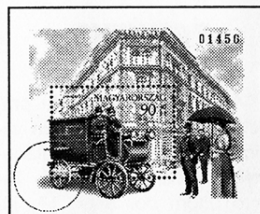
V Maďarsku boli v minulosti už trikrát vydané poštové známky s námetom povodní - v roku 1913, 1940 a 1965. Námetom

tohtoročnej známky je hladina rieky s kvietkom a výrazným textom: Pomôžme! Výtvarné návrhy emisie vyhotovil F.Svindt. Znáмки boli vydané v náklade 2 milióny kusov.

-vkn-

70. DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY

Maďarská poštová správa vydala 19.9.1997 dve príležitostné príplatkové poštové známky a jeden háčček k jubilejnému 70. dňu poštovej známky. Na známke 27+5 Ft je vyobrazený poštový tricykel (trojkolka), ktorú používala maďarská pošta začiatkom dvadsiateho storočia na základe projektu J. Csonku. Na známke 55+5 Ft je vyobrazený automot na podanie doporučených zásielok, ktorý používali pošty Budapešť 4 a 6 od 1.5.1906 na zásielky pre Maďarsko, Rakúsko, Bosnu-Hercegovinu a Nemecko. Na háččeku s nominálnou hodnotou 90+30 Ft je vyobrazený prvý poštový automobil, ktorý bol postavený podľa projektu J. Csonku a vyhotovený bol 15.5.1905.

Výtvarné návrhy emisie zhotovil Daniel Kertész. Známk

ky boli vydané v náklade po 250 tisíc kusov, hárček v náklade 70 tisíc kusov.

-vkn-

68. MS VO VZPIERANÍ

V dňoch 5. až 15. decembra 1997 sa uskutočnia v Thajsku 68. majstrovstvá sveta vo vzpieraní. K tejto príležitosti vydá Maďarská poštová správa príležitostnú poštovú známku s nominálnou hodnotou 90 Ft. V tomto športovom odvetví dosiahli maďarskí športovci v minulosti vynikajúce výsledky a dobré výsledky očakávajú i na tohtoročných MS.

Obraz známky, na ktorom dominujú postavy dvoch vzpieračov, vyhotovil D. Kertész. Znáмка bude vydaná v náklade 450 tisíc kusov.

-vkn-

VIANOCE

K tohtoročným vianočným sviatkom vydá Maďarská poštová správa 31.10.1997 dve príležitostné známky s nominálnymi hodnotami 20 a 27 Ft. Pre známky boli zvolené obrazy maliara M. Somosa „Svätá rodina“ (20 Ft) a „Modlitba kráľov“ (27 Ft). Grafickú úpravu známok vyhotovil D. Kertész.

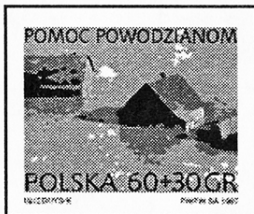

Náklad oboch známok bol ohlásený vo výške po 6 550 000 kusov.

-vkn-

POLSKO POMOC POSTIHNUTÝM POVODŇAMI

Poľská poštová správa vydala príležitostnú poštovú známku s príplatkom v prospech povodňami postihnutých miest, osobitne mesta Wrocław. Znáмка má nominálnu hodnotu 60+30 gr a sú na nej zobrazené domy zatopené júlovými záplavami v juhozápadnom Poľsku.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Maciej Jedrysik. Znáмки boli vytlačené technikou fotografúry v náklade 5 miliónov kusov v TL so 100 známami.

-vkn-

ÚTECHA MATKY BOŽEJ

Dňa 28.8.1997 vydala Poľská poštová správa príležitostnú poštovú známku Útecha Matky Božej. Na známke je

transpozícia obrazu Matka Božia s malým Ježiškom, ktorý pochádza zo 14. storočia. Na FDC je vyobrazený kostol Útecha Matky Božej a sv. Michala Archangelského v Górkach Duchowna.

Grafickú úpravu známky vyhotovil Zbigniew Stasik. Znáмка bola vytlačená v náklade 700 tisíc kusov v TL po 20 známok.

-vkn-

NOVÉ CELINY

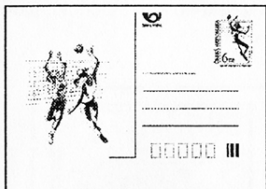
ČESKÁ REPUBLICA

ME VO VOLEJBALĚ ŽIEN

Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo 10.9.1997 príležitostnú poštovú lístok s natlačenou známkomou 6 Kč k Majstrovstvám Európy vo volejbale žien, ktoré sa uskutočnia v dňoch 27. septembra až 5. októbra 1997 v Brne a v Zlíne ako súčasť osláv 75. výročia českého volejbalu.

Na známke je kresba smečujúcej hráčky, na ľavej strane lístka kresba blokujúcich hráčok na sieti. Autorom výtvarného

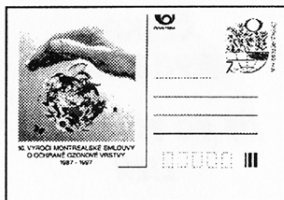
návrhu lístka je Kryštof Krejča. Poštový lístok bol vytlačený dvojfarebným ošetom (hnedá a okrová) v PTC a.s. Praha.

-vkn-

OCHRANA OZÓNNOVEJ DIERY

Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo 10.9.1997 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou 7 Kč k 10. výročiu podpísania Montrealskej zmluvy o látkach ztenčujúcich ozónovú dieru. Zmluva bola podpísaná 16.9.1987 a jej signatárom v rámci programu UNEP (United Nations Environment Programme) je spolu s ďalšími 156 štátmi i bývalé Československo.

-vkn-

ADAM ASNYK

Poľská pošta vydala príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou nominálnej hodnoty 50 gr k 100. výročiu úmrtia Adama Asnyka (1838-1897).

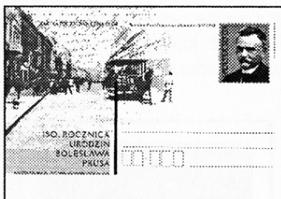
Na známke je symbolická kresba života na zemi, vo vode i vo vzduchu. V ľavej časti lístka je zobrazené logo Montrealskej zmluvy. Autorom výtvarného návrhu lístka je Jaroslav Fišer. Poštový lístok vytlačila PTC a.s. Praha viacfarebným ošetom.

-vkn-

POLSKO

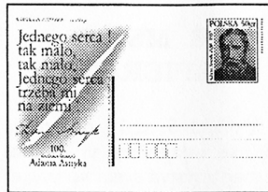
BOLESŁAW PRUS

Poľská pošta vydala príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou nominálnej hodnoty 50 gr k 150. výročiu narodenia Bolesława Prusa (1847-1942). Autorom výtvarného návrhu je M. Osa a lístok bol vydaný v náklade 100 tisíc kusov.

-vkn-

Autorom výtvarného návrhu je M. Wasilewski a lístok bol vydaný v náklade 100 tisíc kusov.

-vkn-

Firma

Námestie SNP 37 (nad predajňou EUROCOMP)
telefón 0855 / 2 90 1 4

Pre dávame a vykupujeme materiál z oblasti
filatellie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme novinkovú službu a
bezplatne
poradenskú a ohodnocovanie materiálu.
Pre členov klubu Filatellie a I.C.C.
poskytujeme 5 % zľavu.

Prevádzka je otvorená pondelok - piatok
10.00 - 18.00 hod

PROFILA BÉLYEGAUKCIÓ

AUKCIE, VÝKUPY ZNÁMOK A POHLADNÍC

Adresa: RFR kft
1088 Budapest
Szentkirályi 6.

Telefón: 36-1-267-2494 Fax: 36-1-267-2496

NOVÉ PEČIATKY

Odtlačok výplatného stroja:

30. SPIŠSKÉ VÝSTAVNÉ TRHY '97

DOMOV A VKUS, DOMOV A ŽENA
POSTAV DOM, AGRO - SPIŠ
AUTO - PARÁDA
10. - 13. JÚLA 1997
SPIŠSKÁ NOVÁ VEŠ

INFORMÁCIE ZVESTI

PRVÉ STREDOEURÓPSKE STRETNUTIE FILATELISTOV A NUMIZMATIKOV V BUDAPEŠTI

Maďarský zväz filatelistov (MABÉOSZ) a Maďarský zväz numizmatikov usporiadali v dňoch 30. a 31. augusta 1997 v Dome MABÉOSZ stredoeurópske stretnutie filatelistov a numizmatikov. Stretnutia sa okrem domácich zberateľov v hojnom počte zúčastnili aj hostia z Rakúska, Slovenska, Ukrajiny, Rumunska, Juhoslávie, Chorvátska a Slovinska, ale aj z Poľska, Nemecka, Talianska, ba aj z Francúzska.

V rámci dvojdnového programu sa uskutočnila numismatická aukcia Globe-Galeria a aukcia MABÉOSZ-u známok a pohľadníc. Na aukcii známok a pohľadníc sa objavili mnohé „hrozienka“ ako napríklad grázske miestne vydania, holandská letecká séria z roku 1951, talianska vojnová známka z roku 1943, španielske letecké série z rokov 1947, 1950 a 1953, z domácej ponuky príležitostný lístok Godard Ballon z roku 1896, na Hornej Zemi, Podkarpatskej Rusi, Sedmihradsku a v Báčke používané „výpomocné“ gumené a kovové pečiatky z rokov 1938-1941 takmer v kompletnej zostave, dvojica UPU háččiekov z roku 1950, či dvojica tlačových listov Panoráma z roku 1961. Výkričná cena pohľadníc sa pohybovala medzi 500 až 2000 Ft za kus, ale vyskytli sa aj drahšie kusy. Numizmatická aukcia dosiahla obrat 6 miliónov Ft, aukcia známok a pohľadníc 2,5 miliónov Ft.

Počas oboch dní bolo veľmi živo aj na výmenných schôdz-

kach, na ktorých známky, staré mince a papierové peniaze, pamätne medaile, obrazové pohľadnice, vyznamenania, či odznaky menili svojich majiteľov.

Každý deň sa na akciách zúčastnilo 800 až 1000 návštevníkov a okrem výmeny, predaja a kúpi uskutočnil sa rad osobných stretnutí a nadviazali sa nové zberateľské kontakty.

Organizátori, povzbudení úspechom I.stretnutia, usporiadajú ďalšie stretnutie už na jar budúceho roku. Pobrebnejšie informácie možno získať u oboch organizátorov na týchto adresách: Pre oblasť numizmatiky - 1061 Budapešť, List Ferenc tér 2, telefón (361) 322-0173, fax (361) 352-8047; pre oblasť známok a pohľadníc - 1064 Budapešť, Vörösmarty u.65, telefón (361) 332-8359, fax (361) 269-0620.

DR.S.D.

AUKCIE A BURZY

Prehľad o pravidelne konaných výmenných schôdzkach na Slovensku s uvedením zberateľského odboru, miesta a času ich konania (informácie uverejňujeme **bezplatne** - využijte ich na propagáciu Vašich podnikatí!):

BRATISLAVA

FILATELIA, FILOKARTIA, TELEKARTY Kaviareň OLYMPIA, Kollárovo námestie Každú nedelu od 8 do 12 h

TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA ObkaS Bratislava 2, Vajnorská 21 Každú stredú od 16³⁰ do 19⁰⁰ (vchod z bočnej strany z Robotníckej ulice, 1. poschodie), klubovňa č. 6

BANSKÁ BYSTRICA

FILATELIA Budova Elektroprojektu Partizánska cesta Každú druhú a poslednú nedelu v mesiaci 9 - 11 hod.

KEŽMAROK

FILATELIA DOM DETÍ A MLÁDEŽE, Starý trh č. 25 Každú prvú nedelu v mesiaci od 10 h

KOŠICE

FILATELIA DOM ARMÁDY, Masarykova ulica Každú nedelu od 8 do 12 h

NUMIZMATIKA, NOTAFILIA VÝCHODOSLOVENSKÉ MÚZEUM, Hviezdoslavova 3 Každú nedelu od 14 do 17 hod.

LEVICE

FILATELIA CK JUNIOR, Sládkovičova ulica Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9³⁰ do 12 h

LUČENEC

NUMIZMATIKA Hotel Novohrad, Novohradská 27 Druhú a štvrtú nedelu od 9³⁰ do 12 hod.

MARTIN

FILATELIA Dom kultúry STROJÁR, námestie S.H.Vajanského Každý pondelok o 18. hodine

NITRA

FILATELIA, FILOKARTIA DOMINO, Štefánikova trieda Každú prvú nedelu v mesiaci od 8 do 12 h

NOVÉ ZNÁMKY

FILATELIA, NUMIZMATIKA Mestský úrad Knížnica Každú 2. a 4. nedelu v mesiaci od 9 do 12 h

PIEŠŤANY

FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA Centrum voľného času AHOJ, Teplická 83 (oproti Vojenskému kúpeľnému ústavu) Pre mládež i dospelých Každú nedelu od 8¹⁵ do 10³⁰ h

POPRAD

FILATELIA Hotel SATEL Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17 h

NUMIZMATIKA, FILATELIA Podtatranské múzeum Poprad Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9 do 12 h

PREŠOV

FILATELIA ČIERNY OROL (PKO), Hlavná ulica č. 50/a, I. poschodie (miestnosť nad vchodom) Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10 do 12h

PRIEVIDZA

FILATELIA Kaviareň hotela MAGURA Každú nedeľu (okrem sviatkov) od 8 do 10³⁰ hod.

RUŽOMBEROK

FILATELIA Liptovské múzeum každý 2. a 4. štvrtok od 18 hod.

TREŇČÍN

FILATELIA KULTÚRNE STREDISKO, Dlhé hony Každú nedeľu od 9 do 12 h

FILATELIA, NUMIZMATIKA DOM ARMÁDY Každú druhú sobotu v mesiaci od 7 do 12 hod.

TRNAVA

FILATELIA DOM KATOLÍCKEJ JEDNOTY SLOVENSKA, Novosadská 4 Každý prvý utorok v mesiaci od 16 do 18 h

KALOKAGATIA Centrum voľného času, Strelecká 1 každý štvrtok, 16 - 18 hod. (TIRNAVIA)

III. PODTATRANSKÁ FILATELISTICKÁ VÝMENNÁ SCHÔDZKA

KF 54-17 Poprad organizuje v spolupráci s KF Kežmarok a Svit III. Podtatranskú filatelistskú výmennú schôdzu, ktorá sa uskutoční v Závodnej jedálni "RASTRA" - Tatravagónky a.s. Poprad dňa 26. októbra 1997 v čase od 8 - 13 hod. Výmenná schôdзка bude spojená s nesúťažnou výstavkou prác mladých kežmarských filatelistov ako aj ďalších filatelistských súborov zo zbierok filatelístov. Záverom sa uskutoční obvyklé zlosovanie vstupeniék. Kontaktná adresa: Ing. Jozef Rančák, Štúrova 126/5, 05801 Poprad, ☎ 092/728426.

Slovenský klub zberateľov autogramov, c/o -Stredisko kultúry -Vajnorská 21, 831 03 Bratislava usporiada dňa 29.11.1997 (sobota) od 10.00 - 12.00 hodiny autogramiádu cca 30 osobností z politiky, umenia a športu (napr. Ivana Christová, Vašáryová, Magálová, Studénková, Dočolomanský, Noga, Skrúcaný, Króner, Pántik, Dvorský, Habera, Ráž, Paštéková, Junasová, Nagy, Golonka, Pašek, Kolník, Luhový, Tittel, Pecko, Glonek atď.) Všetci záujemci o autogramy sú vítaní! Zároveň si dovoľujeme oznámiť, že pred autogramiádou usporiadame od 9.00-10.00 hodiny výmennú burzu autogramov. Tak isto všetci, ktorí majú autogramy na predaj, sú vítaní!

BURZY V MNÍCHOVE

22.11.1997 - ZNÁMKY,
TK A INÉ

23.11.1997 - POHLADNICE,
CELISTVOSTI

Burzy sú v Kolpinghaus, Hanebergstrasse 8, od 9 do 16 hod. Objednávky stolov (35-40 DM): N. Heidl, Unterhachinger Str. 49, 817 37 München, Tel.: 089/6256782. Vstupné 6 DM.

TEMAFILA a KF Žilina pripravujú:
16.11.1997 - celoštátnu výmennú schôdzku a aukciu
KONTAKT: KAROL FRANEK, RAJSKÁ CESTA 7, 010 01 ŽILINA.

KF Ružomberok usporiada dňa 25.10.1997 veľkú burzu pri spomienke na udalosť v Čerňovej v Základnej škole Čerňová. Začiatok 8:00 hod. Autobusové spoje MHD zo žel. stan. Ružomberok. 3 miestnosti, bufet, autogramiáda, prítlačie, príležitostná pečiatka.

Slovenská numiz. spoločnosť pobočka Košice usporiada 22.11.1997 2. celoslov. burzu pre zberateľov mincí, bankoviek, známok, pohľadníc, medailí, vyznamenaní, odznakov, telefónnych kariet, auto a železničných modelov a iných zberateľských predmetov. Burza sa bude konať v priestoroch Ferrocentra, Trieda SNP č. 61 od 8 - 13 hod.

Doprava zo železničnej a a autobusovej stanice električkou č. 6 (vystúpiť na 7. zastávke, odiaľ 50 metrov pešo) Vstupné 10 Sk, zakúpenie stola 40 Sk, rezervácia stola ☎ 095/6234138 od 19 hod. Bufet v priestoroch Ferrocetra. Tešíme sa na vašu účasť.

HOBBY - STRETNUTIE

PRAVIDELNÉ HOBBY -
STRETNUTIA SA KONAJÚ V

Tradičná celoslovenská
filatelistská burza v
TREŇČÍNE
23.11.1997 v kultúrnom stredisku DLHÉ HONY.

KULTÚRNOM DOME KRAKOVANY, V TERMÍNOCH:

25.10., 22.11., 20.12 OD 7⁰⁰ DO 13⁰⁰ HOD.

INFORMÁCIE: ☎ 0838 / 798 490

ESPERANTO klub KD
Strážničan ve Strážnici,
okr. Hodonín, Vás opět
srdečně zve na již tradiční
"HOBBY SETKÁNÍ" v
sobotu, 1.11.1997 od 8
hod. kulturního domu
Strážničan.

Kulturné a spoločenské stredisko v Prievidzi
vás pozýva na

ZBERATEĽSKÚ BURZU (starožitnosti - hobby)

19. októbra 1997 (nedeľa)
od 8,00 do 13,00 hod.

v Dome kultúry v Prievidzi

vstupné: 10,- Sk   poplatok za stôl: 30,- Sk
kontakt: 0862/321 31, 368 90
Stôl si môžete vopred rezervovať.

AUKCIE DOROTHEUM, VIEDEN 1997

- 20.10. Sklo, porcelán, secesia
- 21.10. Fotografia
- 24.10. Hodinky
- 25.10. Hračky
- 27.10. Koberce, závesy
- 28.10. Moderná grafika
- 28.10. Maľby 19. storočia
- 29.-31.10. **Známky**
- 3.11. Hodinky, ľudové umenie
- 4.11. Umenie 20. storočia
- 5.11. Militaria
- 11.-12.11. Numiz., medaile
- 15.11. Železničné modely
- 17.11. Hudobné nástroje
- 18.11. Secesia

- 19.11. Umenie starých majstrov
- 21.11. Šperky, klenoty
- 22.11. Kresby
- 27.11. Športové a poľovnícke zbrane
- 28.11. **Známky**
- 29.11. Autogramy

Stredisko Kultúry Bratislava
- Nové Mesto, Vajnorská 21 a
Klub zberateľov odznakov pri
AŠK Inter - Slovnaft Bratislava
Vás pozývajú na burzu odznakov,
medailí, mincí a vyznamenaní.
V roku 1997 v nasledujúcich
dňoch od 8 do 12 hod.
15.11.1997, 13.12.1997.

Spoločenská sála SK Bratislava -
Nové Mesto, Vajnorská 21,
Bratislava.

AUKCIE

15.11.1997 Praha, PROFIL,
ÚKDŽ

22.11.1997 Praha, Kotva, men-
za VŠE

ZOZNAM PŮST, KTORÉ MUSIA MAŤ K DISPOZÍCII NA PREDAJ VŠETKY EMISIE POŠTOVÝCH ZNÁMOK.

OZ RP BRATISLAVA

- Bratislava 1
- Bratislava 15
- Bratislava 17
- Bratislava 214
- Bratislava 24
- Bratislava 29
- Bratislava 3
- Bratislava 4
- Bratislava 42
- Bratislava 5
- Bratislava 52
- Bratislava 55

OZ RP BRATISLAVA

- Bratislava 12

OZ ZsRP BRATISLAVA

SPP Bratislava - vidiek

- Malacky
- Pezinok 4
- Modra 1
- Senec
- SPP DUNAJSKÁ STREDA**
- Dunajská Streda 1

Veľký Meder

Šamorín

SPP GALANTA

Galanta 1

Sereď 1

Šaľa 1

SPP KOMÁRNO

Komárno 1

SPP Levice

Levice 1

SPP NITRA

Nitra 1

Zlaté Moravce 1

SPP NOVÉ ZÁMKY

Nové Zámky 1

Štúrovo 1

Šurany 1

SPP SENICA

Senica nad Myjavou 1

Skalica 1

Myjava 1

SPP TOPOLČANY

Bánovce nad Bebravou 1

Partizánske 1

Topoľčany 1

SPP TREŇČÍN

Treňčín 1

Treňčianska Teplá

Treňčianske Teplice

Nemšová

Nové Mesto nad Váhom

Stará Tráva

SPP TRNAVA

Trnava 1

Piešťany 1

Trnava 2

Hlohovec 1

OZ SsRP BANSKÁ BYSTRICA

CA

SPP BANSKÁ BYSTRICA

Banská Bystrica 1

Banská Bystrica 8

Brusno

Brezno

Podbrezová

SPP ČADCA

Čadca 1

Turzovka

Kysucké Nové Mesto 1

SPP DOLNÝ KUBÍN

Dolný Kubín 1

Námestovo 1

Trstená

Tvrdošín

SPP LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

Liptovský Mikuláš 1

Liptovský Hrádok 1

Demänovská Dolina

Ružomberok 1

SPP LUČENEC

Lučenec 1

Fíľakovo

Poltár

SPP MARTIN

Martin 1

Turčianske Teplice

SPP POVAŽSKÁ BYSTRICA

Považská Bystrica 1

Púchov 1

Ilava

SPP PRIEVIDZA

Prievidza 1

Handlová

SPP RIMAVSKÁ SOBOTA

Tornaľa

Rimavská Sobota 1

Číř

Hnúšťa

Tisovec

SPP ZVOLEN

Detva - Srdlisko

Hríňová

Krupina

Zvolen 1

Sliac - kúpele

Kováčová pri Zvolene

Dudince

SPP ŽIAR NAD HRONOM

Banská Štiavnica 1

Nová Baňa

Žarnovica

Žiar nad Hronom 1

Kremnica 1

SPP ŽILINA

Žilina 1

Žilina 2

Žilina 4

Žilina 5

Belá pri Varíne

Rajec nad Rajčankou

Rajecké Teplice

Terchová

Žilina 6

Žilina 8

Bytča 1

Varín

SPP VEĽKÝ KRŤIŠ

Veľký Krťiš

Dolná Strehová

Modrý Kameň

OZ VsRP KOŠICE

SPP KOŠICE

Košice 1

Košice 11

Košice 12

Košice 22

SPP BARDEJOV

Bardejov 1

Bardejovské kúpele

SPP HUMENNÉ

Humenné 1

Medzilaborce

Snina 1

SPP MICHALOVCE

Michalovce 1

Sobrance

SPP POPRAD

Kežmarok 1

Poprad 1

Starý Smokovec

Tatranská Lomnica

SPP PREŠOV

Prešov 1

Sabinov

SPP ROŽŇAVA

Rožňava 1

Revúca

SPP SPIŠSKÁ NOVÁ VES

Levoča

Spišská Nová Ves 1

Gelnica

SPP TREBIŠOV

Veľké Kapušany

Trebišov 1

Sečovce

SPP STARÁ LUBOVŇA

Stará Lubovňa

SPP SVIDNÍK

Stropkov

Svidník

SPP VRANOV NAD TO-

PLOU

Vranov nad Topľou

Poznámka:

OZ - odštepny závod

SPP - stredisko poštovej pre-
vádzky

PRINZ

**Najširší sortiment
najpriateľnejšie ceny**

Hlavný dodávateľ ochranných fólií, zásobníkov a ďalších potrieb
pre zberateľov známok a mincí, pre pošty, filatelistické agentúry
a vydávateľov.

**Vyše 25 rokov služby
svetovému obchodu**

PRINZ

Informácie: Firma ALBUM, Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎07/367 411

NAD OTÁZKAMI MODERNEJ FILATELIE

KAM SA UBERÁ „OTVORENÁ TRIEDA“?

Kedysi koloval jeden vtip o starom múdrom rabínovi, ako rozsúdil dvoch susedov, škriepiacich sa o mlieko. Obaja sediaci prišli k rabínovi hľadať pravdu. Prvý tvrdil, že mlieko patrí jemu, lebo krava je jeho a teda aj mlieko náleží jemu. „Máš pravdu“ - odvetil mu na to rabín. Druhý tvrdil, že mlieko pochádza z trávy, ktorú krava spásala z jeho lúky, a preto mlieko patrí jemu. Rabín odvetil rovnako aj jemu: „Máš pravdu“. Prítomný sluha po tomto rabínovom výroku sa nezdržal a opýtal sa svojho pána: „Rabín, ale nemôže mať pravdu zároveň prvý aj druhý sedliak!“. Rabín sa na chvíľu zamyslel a riekol: „Aj ty máš pravdu.“

Veríme, že úsmevný tón o rabínovej múdrosti navodí nášmu pojednávaniu o otázkach modernej filatelie vlúdny tón, duch porozumenia a tolerancie. Lebo všetko záleží na tom, z ktorej strany sa na vec pozeráme. Rozmanitosť názorov a náhľadov je aj vo filatelii veľmi rôznorodá, kde každý máme „svoju pravdu“. Veľmi pekne to kedysi vyjadril francúzsky filatelista svetového mena Teodor Champion, ktorý na margo diskusií čo sa má a nemá zbierať, povedal: „Nechajte filatelistov zbierať tak, ako si to sami želajú. Oni dobre vedia, čo majú robiť, sú to práve oni, ktorí vždy majú pravdu.“

ČO JE TO „OTVORENÁ TRIEDA“?

Názov „Otvorená trieda“ je už možno mnohým čitateľom známy. Autor sa s týmto názvom stretol v časopise *Bélyeg világ*, ktorý vlni v novembri uverejnil článok o tejto problematike. E.Gál, autor článku, hneď v

úvode kládol otázku: „Začínajú vo filatelii duť nové vetvy?“. Z jeho článku vyberáme podstatné časti.

E. Gál píše, že »Otvorená trieda« je nová výstavná trieda, ktorá sa doteraz najrozhodnejšie vzoprela elitárskemu a prebyrokratizovanému charakteru súčasných filatelistických exponátov na súťažných výstavách. Pripomína, že prvé vykročenie týmto smerom bolo uskutočnené na výstavách *MOPHILA*. Na nich sa však exponáty hodnotili platnými zásadami pre hodnotenie exponátov, len filatelistický materiál v exponátoch musel byť novodobý (s limitom vydania za obdobie posledných 10 rokov). Zrejme niektorých filatelistov ani táto možnosť na sebarealizáciu neuspokojila a išli ďalej. »Otvorená trieda« prenecháva zberateľom pre tvorbu exponátov už takmer úplnú voľnosť - oni sami si majú určiť zámer, obsah a formu exponátu, pričom by ich nemal limitovať ani obsah peňaženiek, lebo kritérium vzácnosti materiálu sa tu neuplatňuje. To všetko sa deje s cieľom, aby sa pre vystavovanie získali aj tí zberatelia, ktorí doteraz odmietali vystavovať pre prísne a zložité kritéria hodnotenia, vysoké výdavky spojené s vybudovaním exponátu, alebo ktorých od vystavovania odradovali nepresvedčivo javiace sa rozhodnutia výstavných jury.

V novej triede sa odbúravajú takmer všetky doterajšie obmedzenia a nariadenia: Pre účasť v »Otvorenej triede« vystavovateľ nemusí byť ani členom žiadneho zväzu alebo inej organizácie, vo svojom exponáte môže mať zaradený aj nefilatelistický materiál, ako sú rôzne nálepky, kolky, telefónne karty, pamätné listy, pohľadnice, či dokonca aj kresby a fotografie. Vystavené exponáty nehodnotí jury, ale o ich ocenení rozhodujú návštevníci výstavy.

V článku sa ďalej píše, že v roku 1991 »Otvorenú triedu« zaradil do programu svojej činnosti Nemecký zväz filatelistov (EDP). Na vlnaňajšej výstave *SWISS STAMP OPEN* vo švajčiarskom meste Winterthur »Otvorená trieda« získala veľký úspech a podarilo sa jej urobiť rozhodujúci prelom v

pozíciach svojich odporcov. A vraj táto problematika sa už dostáva aj na program rokovaní Medzinárodnej federácie filatelistov (FIP).

Vo februári tohto roku ten istý časopis uverejnil článok K. Pappa zo švédskeho mesta Osby, ktorý reagoval na článok E. Gála a uviedol informácie o tamojších skúsenostiach s »Otvorenou triedou«. Autor úvodom priznáva, že o jej existencii mimo Škandinávie nič nevedel a žil v domienke, že táto nová výstavná trieda je švédsky „vynález“. Ďalej potom píše, že Švédsky zväz filatelistov (SFF) zahrnul »Otvorenú triedu« do svojej činnosti v roku 1993 na podnet jedného severošvédskeho klubu. Návrh bol zdôvodnený zámerom: Získať týmto spôsobom väčší príliv nových záujemcov do klubov SSF. O priazeň zberateľov sa nová trieda aj tu začala uchádzať na menších výstavách, ale onedlho sa »Otvorená trieda« objavila už aj na škandinávskych výstavách *NORDIA '95* v Malmö a *NORDIA '96* v Rejkjaviku. Na nich boli uplatnené aj nové pravidlá pre tvorbu a hodnotenie exponátov »Otvorenej triedy«, ktoré tiež poskytujú vystavovateľom relatívne veľmi voľné pole pôsobnosti:

V exponáte má byť aspoň 50 % filatelistického materiálu pochádzajúci z obdobia posledných 20 rokov, ďalej v exponáte sa môže použiť až 50 % nefilatelistického materiálu každého druhu - prakticky všetko, čo sa dá pripevniť na albumové listy a umiestniť pod sklo výstavných rámov. Na výstave v Malmö (130 vystavovateľov, z toho 28 žien) exponáty »Otvorenej triedy« hodnotila jury tromi kritériami: Myšlienka a originalita námetu (40 bodov), znalosti námetu (40 bodov) a spracovanie (20 bodov).

Ako z oboch článkov vyplýva, v zahraničí vzniká nový, veľmi smelý a ambiciózný vystavovateľský smer, ktorý hodil rukavicu do tváre doterajšiemu ponímaniu tvorby filatelistických exponátov a ich súťažnému vystavovaniu. Aj keď niektoré stránky koncepcie »Otvorenej triedy« sú úplne nové a svojim spôsobom prevratné, nie sú však až natoľko prekvapujúce, ako sa na prvý po-

hľad zdá. V podstate ide o vyústenie zložitého procesu vývoja filatelie, s ktorou určitá časť filatelistov už roky nie je spokojná a usiluje sa presadiť nové formy tvorby filatelistických exponátov. Z takého zorného uhla pohľadu možno v »Otvorenej triede« nájsť aj momenty protestu proti neriešeniu, resp. neuspokojivému a dlho trvajúcemu riešeniu nahromadených problémov v koncepcií súťaženia filatelistických exponátov.

Mnohé skúsenosti v tejto oblasti sú aj na Slovensku. Napríklad o celé desaťročie pred prvou výstavou typu MOPHILA sa uskutočnila na Detve výstava typu MODERNA (1973), ktorá mala pokračovanie v rokoch 1981-1987 (Detva, Svit, Bojnice). Pokusov týmto smerom bolo na Slovensku veľmi mnoho a o týchto otázkach sa viedli mnohé diskusie i spory. Škoda, že tieto iniciatívy tak rýchlo zapadli do zabudnutia, lebo mnohé z nich by zniesli aj európske parametre... Ale o tom hádam až niekedy inokedy.

MÁ »OTVORENÁ TRIEDA« BUDÚCNOSŤ?

Čo môže priniesť »Otvorená trieda« pre budúcnosť? Akým tendenciám dá priechod, na aké ďalšie zmeny zásad pre tvorbu a hodnotenie filatelistických exponátov dá podnet, nakoľko sa splnia do nej vkladané nádeje? Ťažko dnes nájsť odpovede na tieto a podobné otázky. Prináša mnoho nového, ale i paradoxov, a v jej koncepcii je ešte mnoho „otvoreného“.

Napríklad bude veľmi zaujímavé, čo prinesie rozšírenie použitia nefilatelistického materiálu v exponátoch. Po námetovej stránke bude určite prínosom - autorovi exponátu sa mnohonásobne zvýši počet a druh zberateľských materiálov na vyjadrenie „svojho námetu“ a rovnako sa mu zmnohonásobnia možnosti na tvorivé, netradičné a originálne spracovanie exponátu. Môžeme predpokladať vznik celej plejády atraktívnych exponátov, ktoré nepochybne oslovia aj návštevníkov výstav a budú prijí-

mané s nevšednou zvedavosťou, sympati-ami a priazňou.

Problematickejší bude asi vývoj »Otvorenej triedy« z hľadiska koexistencie s ďalšími zberateľskými odvetviami, resp. ich zberateľskými materiálmi. Dnes táto otázka nemusí byť naliehavá, ale v budúcnosti sa môže dostať tiež na program dňa. Lebo je otázne, či sa nastúpený trend časom nepretasformuje do akéhosi „námetového zberateľstva“, v ktorom bude dominovať námetová stránka všetkých rovnocenných predmetov zberateľského záujmu, vznikne tvorba akýchsi „všezberateľských exponátov“. Dnes je však hádam prívčas zamýšľať sa nad takýmito úvahami.

HODNOTENIE EXPONÁTOV

Aktuálnejšie bude zaoberať sa problematikou vývoja hodnotenia exponátov v „Otvorených triedach“. Doteraz sa objavili dva spôsoby - jeden návštevníkmi výstav (Nemecko), druhý jurymanmi (Škandinávia).

Oceňovanie exponátov návštevníkmi výstav je zdanlivo veľmi ideálne riešenie, nekonfliktný spôsob hodnotenia, ktoré odstráni rad kritických momentov pri hodnotení exponátov rozhodcovským zborom. Dá sa však dôvodne predpokladať, že ani tento systém sám o sebe spokojnosť nezaručí. Mienka verejnosti je dosť nestabilná, vrtošivá, ovplyvniteľná a často podlieha rôznym momentálnym náladám. Napríklad, bude sa dať zabezpečiť, aby sa pri propagácii výstavy vylúčila možnosť priamej, či nepriamej zmienky o vystavených exponátoch, a tak zaručiť nestrannosť návštevníkov výstavy pri rozhodovaní? Bude na výstavách zabezpečené také priestorové rozmiestnenie exponátov, aby žiaden z nich nebol zvýhodnený ani znevýhodnený polohou na výstavisku? Akú úlohu bude zohrávať vkus a estetická náročnosť návštevníkov, budú viac podliehať atraktivnosti námetov, ich ľúbivosti, extravagantnosti alebo bude viac oceňovať kultivovanejšie hodnoty exponátov? Podobných otázok bude určite viac. Na-

jdôležitejšie však bude, do akej miery takéto „ohodnotenie“ exponátov uspokojí samotných vystavovateľov. Ocenenie návštevníkmi výstavy každého poteší, ale pravdepodobne zberateľov viac poteší kvalifikované hodnotenie odborníkmi, ktorí danej problematike rozumejú a náležite vedia aj oceniť kvality exponátu. Najviac kritiky na rozhodnutia jury doteraz v podstate neboli na výsledné ocenenie ale na nekvalifikované posúdenie exponátov.

Preto pokiaľ tvorba exponátov bude chcieť mať aj v budúcnosti súťažný charakter, pravdepodobne sa nezaobíde bez ich hodnotenia kvalifikovaným rozhodcovským zborom. Ako jury zvládne svoje poslanie, bude záležať od celkovej koncepcii súťaže, kategorizácií a periodizácií súťažných tried, samotných hodnotiacich kritériach, zloženia jury, organizačných a technických podmienkach pre ich činnosť. V záujme kvalifikovaného hodnotenia bude dominovať požiadavka na odbornú spôsobilosť členov jury. Pokiaľ napríklad o námetovom exponáte budú rozhodovať jurymani, ktorí danému námetu po odbornej stránke nerozumejú, nemôžu ho ani objektívne posúdiť a u vystavovateľov nikdy nezískajú autoritu. Naopak, dá sa očakávať, že v takýchto prípadoch budú samotní jurymani z etických príčin odmietajú exponát hodnotiť.

Ako optimálny sa zdá variant, keby hodnotenie exponátov sa uberalo oboma smermi, t.j. návštevníkmi výstavy a súčasne aj rozhodcovským zborom.

AKO S NARASTANÍM NÁROČNOSTI KRITÉRIÍ?

Vari najdôležitejšie bude smer vývoja v oblasti zvyšovania náročnosti hodnotiacich kritérií. Ak sa hodnotenie exponátov ponechá len na mienku návštevníkov, táto problematika sa zúži len na metodiku výberu exponátov na výstavu. Pokiaľ však budú exponáty hodnotiť odborné rozhodcovské zbory, zvyšovanie náročnosti hodnotiacich kritérií bude aktuálne a skôr alebo neskôr

nebude sa dať tomu vyhnúť. Trend zvyšovania náročnosti je prirodzený a zákonitý pre každý druh súťaženia. Napríklad aj v športe sú stanovované kvalifikačné limity pre postup na súťaže vyššieho stupňa - a keď výkony športovcov v niektorej disciplíne stúpnu, zvýšia sa aj limity.

Otázka zvyšovania náročnosti hodnotiacich kritérií, osobitne v oblasti námetovej filatelie alebo „námetovom vŕcholatestve“, bude tou Scylou a Charibdou, ktorá bude rozhodovať o ich ďalšom osude. Od búranie kritéria vzácnosti filatelistického materiálu môže byť v námetovej filatelii opodstatnené a mnohými zberateľmi vítané - problémom je len to, nakoľko sa bez tohto kritéria budú dať exponáty objektívne hodnotiť. Či už s tým niekto súhlasí alebo nie, vzácnosť materiálu je vo filatelii predsa len najobjektívnejším kritériom. Toto kritérium má vo veľkej miere exaktnú povahu, ktorú možno aplikovať aj v ďalších hodnotiacich kritériách. Vynechanie tohto kritéria pri hodnotení pravdepodobne bude znamenať prijatie kritérií používaných na hodnotenie diel umeleckého charakteru.

Pre exponáty »Otvorenej triedy«, pokiaľ ich budú hodnotiť nejaké rozhodcovské zbory, bude určite potrebný nový systém hodnotenia a aj noví jurymani s kvalifikáciou pre tento odbor. Bolo by žiaduce, aby pri hľadaní nového spôsobu sa podarilo vyvarovať nedokonalostí terajšieho jurovania, a tak predísť nespokojnosti vystavovateľov. Napríklad by bolo potrebné špecifikovať kvalifikáciu jurymana pre jednotlivé konkrétne námety, ktorej problematiku dokonale ovláda. Potom by bolo žiaduce prijať zásadu na hodnotenie exponátu v tom smere, aby exponát hodnotili len tí, ktorí majú pre daný námet exponátu potrebnú odbornú kvalifikáciu. Súčasná prax, že námetový juryman „musí“ hodnotiť exponáty všetkých možných námětov, vrátane takých, o ktorých nemá ani základné vedomosti, zrejme v budúcnosti nebude možná.

Zdá sa, že to nebudú jednoduché otázky a ich riešenie sa nezrodí zo dňa na deň. »Otvorená trieda« zrejme má pred sebou

ešte dlhú cestu, než bude trvalým prínosom pre filateliu.

PERIODIZÁCIA A KATEGORIZÁCIA

Mnoho bude záležať aj na tom, ako sa budú ďalej vyvíjať zásady súčasnej »vrcholovej« filatelie. *„Veľmi dôležitým prvkom rozvoja modernej filatelie (rozumej v širšom zmysle slova - pozn. autora) je i snaha o zrovnoprávenie všetkých foriem filatelistických aktivít. Smeruje k tomu i súčasná modifikácia najrôznejších výstavných tried, ako i hrubé časové rozdelenie základných zberateľských oblastí (klasické obdobie do roku 1900, obdobie medzivojnové a obdobie od začiatku druhej svetovej vojny). Zberatelia, zameriavajúci sa na ktorékoľvek zmienené obdobie, by mali mať aj na výstavách približne rovnaké šance“* - napísal predseda FIP D.N.Jatia v článku *Vývoj filatelie na ceste do 21.storočia*, ktorý prevzali a uverejnili viaceré filatelistické časopisy.

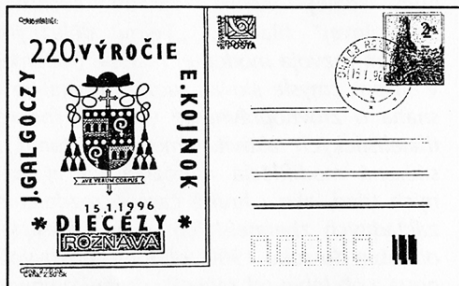
Periodizácia a kategorizácia stávajúcich výstavných tried sa zrejme stane nevyhnutnosťou. Významne môžu prispieť k objektívnemu hodnoteniu nielen námetových exponátov, ale aj teritoriálnych a ostatných odborov. Je veľmi pravdepodobné, že periodizácia a kategorizácia by významne prispela k renesancii filatelie v zberateľskej ale i spoločenskej rovine.

Nové prvky do filatelie môžu priniesť aj počítače, ktoré sa stávajú čoraz významnejšou súčasťou práce a života človeka. Čo môžeme potom očakávať od racionalizácii poštových služieb a pribúdajúcich technických vymožeností? A čím nás v budúcnosti prekvapí v tomto smere nový technický a spoločenský fenomén - *Internet* ? Hľadám naraz je to až primnoho otázok, ale celkom zaujímavých, však?

V.K.Németh

ZAÚJÍMAVÁ CHYBOTLAČ POŠTOVÉHO LÍSTKA DEVÍN.

Pred pár dňami som získal zaujímavú chybotlač (makulatúru?) poštového lístka Devín, použitú na prítláč k 220. výročiu diecézy v Rožňave.

Ako z pripojenej ukážky vidno, lístok bol vytlačený pôvodne v normálnom vyhotovení a v správnych farbách. Z neznámych príčin cez pôvodnú tlač hnejdej farby došlo dodatočne k ďalšej tlači vo farbe čiernej (v známke, linkách, texte atď.), posunutej vľavo a hore o 2-3mm.

Ako vidno stále sa dá niečo objaviť.

-FW-

BANKOVKA NOMINÁLNEJ HODNOTY 100 ŠVÉDSKÝCH KORÚN, VZOR 1987-ZMENA

Sveriges Riksbank Stockholm vydáva od decembra 1996 do obehu bankovku hodnoty 100 švédskych korún, vzor 1987 so zmeneným vodoznakom. Od decembra 1996 sa na bankovkách používa lokalizovaný figurálny, stupňovitý vodoznak s opakujúcimi sa portrétmi Carla von Linné, umiestnenými nad sebou v zvislom smere (pôvodne bol na bankovke použitý lokalizovaný, figurálny, stupňovitý vodoznak s jediným portrétom

Carla von Linné). K ďalším zmenám vo vzhľade bankovky nedošlo.

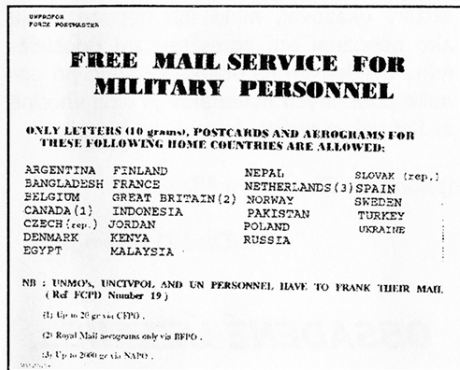
-AK-

POŠTA MODRÝCH PRILIEB - FALZIFIKÁTY

Rozpad niektorých štátnych útvarov v Európe po roku 1989 viedol ku vzniku nových štátov. Žiaľ, v niektorých prípadoch bol príčinou vojnových konfliktov, tak ako tomu bolo na území, dnes už bývalej Juho-slávie. Konflikt nemal víťaza, viedol k nekonečnému utrpeniu civilného obyvateľstva, a preto OSN vyslalo svoje mierové sily na toto teritórium, aby oddelilo bojujúce strany a položilo základy mierovému urovnaniu.

Poštový styk príslušníkov mierových síl OSN bol realizovaný systémom FREE MAIL, to znamená, že každý príslušník mohol bezplatne odosielať týždenne 5 listov, ale s tým obmedzením, že pošta smerovala do materskej krajiny. Oznamy o tomto viseli na každom poštovom úrade OSN (č.1). Z toho jednoznačne vyplýva, že na listoch neboli vylepované žiadne známky, ani národné, tj. účastníckeho štátu, ani známky domáce, tj.

štátu, či štátneho útvaru, na území ktorého jednotky OSN pôsobili. Jediným dokladom na dopise bola denná pečiatka poštového úradu OSN, ktoré boli viacmenej jednotného vzoru.

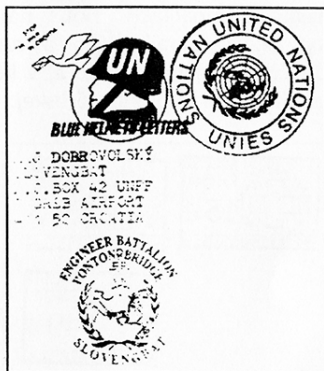
Obr. 1

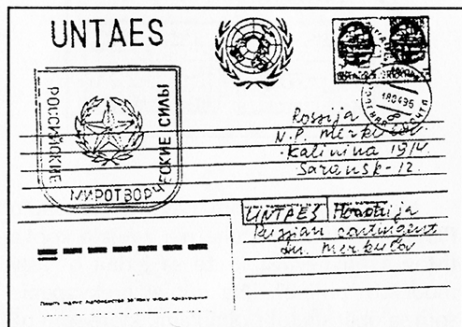
Obr. 2

Na obáľkach ešte mohli byť odtlačky iných pečiatok alebo kašetov, napr. kašety jednotlivých práporov (SLOVENGBAT, BELBAT č.2) s označením misie, v ktorej boli jednotky zaradené (UNPROFOR, UNTAES, UNCRO). Ďalej pečiatky útvaru, ktoré používali v materskej krajine (MEDCOY, RUSBAT, UKRTANKCOY). Štretnúť sa je možné tiež s kašetmi, ktoré používali niektoré jednotky na miestach pôsobenia. Príslušníci slovenského ženijného práporu, ktorí slúžili na moste života na Neretve, mali svoj kašet (č.3), takisto jednotka zimnej údržby vo Vareši aj tanková rota slúžiaci na Marinovci. Na obáľkach príslušníkov jednotiek z Ruska a Ukrajiny je možno nájsť známe trojuholníkové pečiatky s textom

BEZKOŠTOVNO.= ukrajinské jednotky, alebo BEZPLATNO...=ruské jednotky. Tieto viac menej len potvrdzujú systém FREE MAIL.

Obr. 3

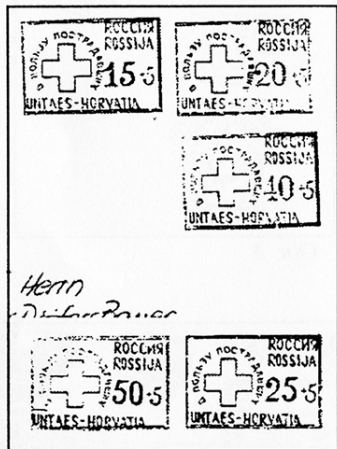

Obr. 4

Prečo tento možno rozsiahlejší úvod? Už počas môjho pôsobenia v mierovej misii som sa stretol z obáľkami, ktoré ma zaujali. Boli to obáľky používané v bývalom ZSSR, ktoré mali nalepené "známky" ruského a ukrajinského pôvodu s "aktuálnou" pretlačou. Na listoch boli kašety UKRBAT-2. Na ďalších listoch boli kašety UNTAES ruských mierových síl (č.4). Na tretej obáľke bola už aktuálna pečiatka IFOR a pečiatka ukrajinskej jednotky. Na obáľkach sú pečiatky ukrajinskej a ruskej poľnej pošty. Na zadnej strane obáľok sú prichádzajúce pečiatky. Na jednej z ukrajinských obáľok je nálepka

"známka" so zaujímavým "nominále" 20 c (centov).

Neskôr som od nemeckého kolegu obdržal niekoľko obálok so žiadosťou o opočiatkovanie a zaslanie späť na jeho adresu. Na všetkých obálkach boli nálepky "známky" akože ukrajinského a ruského pôvodu (č.5), na jednom liste aj v kombinácii so známkami Republiky Srbskej.

Obr. 5

Minulý týždeň som navštívil predajňu POFIS v Nitre. Na pulte ma zaujala kópka listov a pri nej lístok, že sa jedná o "listy modrých prilieb". Na moje prekvapenie som sa opäť stretol s obálkami, ktoré som už popísal vyššie.

Všetko uvedené svedčí o tom, že niekto využil vojnový konflikt na území bývalej Juhoslávie a pôsobenie mierových síl OSN a vyrobil na škodu zberateľov množstvo materiálu, ktorý doteraz ponúkal na burzách a výmenných schôdkach. Ale keď tieto rádoby raritné filatelické materiály sa už objavili a ponúkajú sa na predaj za relatívne dobré ceny (obálka za 35,- SK) v do nedávna oficiálnej predajni, čo by malo a mohlo oklamať neinformovaných zberateľov, rozhodol som sa napísať a poinformovať vás.

Zdá sa, že sa jedná o rozsiahlejšiu, dobre zorganizovanú akciu. Svedčí pre to

množstvo vyrobených obálok, snaha o autenticitu použitím pečiatok poľných pôšt (?) Ruska a Ukrajiny, použitie oficiálne vydaných známok ZSSR, Ruska a Ukrajiny. Keď som sa pýtal príslušníkov mierových síl Ruska a Ukrajiny, keď som im uvedené obálky ukazoval, nikto ich nepoznal, tak ako nepoznal ani adresátov ani odosielaťelov uvedených na obálkach. Preto pri ponuke podobných materiálov je ozaj vhodné zvážiť nákup týchto do svojich zbierok.

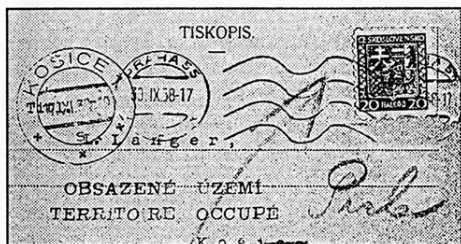
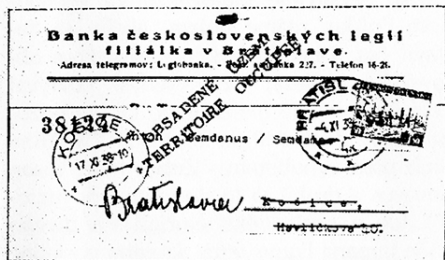
(písané pre Zberateľa a Filateliiu)

MUDr. J. Dobrovolský

OBSADENÉ ÚZEMIE...

Už pred desiatimi rokmi upozornil Dr. Pavol Hallon na nález pomocnej pečiatky so slovensko - francúzskym textom OBSADENÉ ÚZEMIE / TERRITOIRE OCCUPÉ na firemnom lístku z Bratislavy do Košíc zo 4.11.1938 (Spravodaj PHC Košice 2/1988) s tým konštatovaním, že sa s takto adjustovanou poštovou zásielkou dovtedy nestretol. Medzičasom sa nám podarilo získať ďalší podobný lístok - tlačivo, podaný v Prahe 30.9.1938, adresovaný taktiež na súkromnú firmu do Košíc. S tým rozdielom, že táto pomocná pečiatka má text česko - francúzsky OBSAZENÉ ÚZEMÍ / TERRITOIRE OCCUPÉ. Oba lístky majú napriek dost odlišným dátumom podania - Bratislava 4.11.1938, Praha 30.9.1938 aj prezentačnú (?) dennú poštovú pečiatku KOŠICE 1 +++ 17.11.1938 - 10. Teda, niekoľko týždňov po podaní zásielky v Prahe a v čase, keď už Košice patrili k Maďarsku. Ak to pravda nie je podacia pečiatka košickej pošty, ktorou boli zásielky sústredené v mieste evakuovanej pošty Košice 1 a odoslané späť odosielaťelom ako nedoručiteľné. Dôvod nedoručenia uvedenej korešpondencie zrejme nebude v tom, že Košice v tom čase boli vo vzťahu k Bratislave i k Prahe cudzinou, ale pravdepodobne preto, že v dôsledku obsa-

denia južných území Slovenska došlo na určitý čas k prerušeniu poštového styku medzi Česko - Slovenskom a Maďarskom. Ak by bola zásielka nedoručiteľná, napríklad z dôvodu evakuácie adresáta z obsadených Košíc, pošta by bola tento dôvod uviedla príslušnou nálepkou na zásielku, ako sa to bežne praktizovalo.

Tiež by bolo potrebné odpovedať na otázku, kde a kedy boli lístky opatrené uvedenými pomocnými pečiatkami. Pravdepodobne tam, kde sa nedoručená korešpondencia sústreďovala, t.j. v mieste evakuovanej košickej pošty (Sp. Nová Ves, Prešov?). Denná pečiatka pošty Košice 1 naznačuje, že lístky z rôznych miest a dátumov podania sa dostali na určené miesto v jednom termíne - 17.11.38 - 10. Nie je jednoznačné, či je táto pečiatka prezentačná, alebo, ako sme už uviedli, "podacia" pre vrátené zásielky odosielateľom. Určitým problémom je aj slovensko - francúzsky text OBSADENÉ ÚZEMIE na lístku do Bratislavy a česko - franc. text OBSAZENÉ ÚZEMÍ do Prahy. Tento fakt môže znamenať aj možnosť, že sa pečiatkovalo do českých krajín v češtine a na Slovensko v jazyku slovenskom v

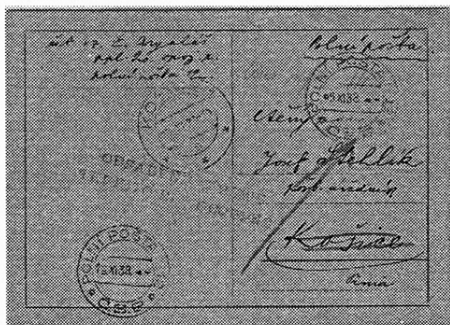
mieste sídla odosielateľa. Alebo to bolo inak?

Pozornosť si tiež zasluhuje francúzsky text, ktorý je na jednotlivých lístkoch v druhom slove odlišný - do Bratislavy OCCUPEÉ (s dvomi e) českej pečiatke OCCUPÉ.

Porovnali sme len dve doteraz známe pečiatky. Nájdu sa aj ďalšie?

Dr. V. Chmelár

K článku dr. Chmelára môžem doložiť podobnú celistvosť, podanú na čs. poľnej pošte 12 do Košíc 5.11. 38, s "príchodzu" pečiatkou Košice 1, 17.11. 38 a slovensko - francúzskym kašetom. Lístok poľnej pošty má aj konečnú príchodziu pečiatku PP 12 z 19.11. 1938.

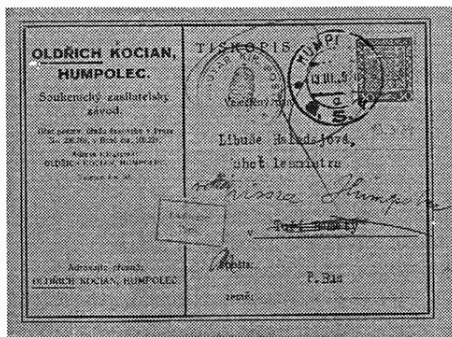

Históriu by mohli trochu objasniť (alebo skomplikovať?) ďalšie tri celistvosti. Tentoraz ide o duhý zábor Podkarpatskej Rusi 15.3. 1939.

Zásielka z 13.3. 39 z Olomouca do Vyškova nad Tisou (PR) prišla už v čase obsadenia. Dostala "príchodziu" provizórnu gumenú pečiatku Magyar kir. posta *245* (Vyškovo) a slovenský kašet OBSADENÉ ÚZEMIE / ZPĀĤ, a bola odoslaná do Olomouca. Podobný osud stihol lístok - tlačivo z Humpolca do Turja Remet.

Odlišná je cesta tretej celistvosti, odoslanej už z Protektorátu 27.3.1939 z Prahy 25 na adresu Chust, Rašínova ul. 2, Maďar-

sko. Evidentne hned v Prahe, na pošte "V" vybavili zásielku preplepkou s textom "Poštovní doprava zásilek pro Karpatkou Ukrajinu prozatím zastavena! / !!!Zpěť!!!

Zásielky "Zastavená doprava" patria zrejme medzi najzaujímavejšie doklady poštovej prevádzky zlých vojnových časov.

Michal Zika

SLOVACIKUM RÓMSKEHO HUSLISTU

Maďarská poštová správa vydala poštovú známú (Mi. 1341). Ocenila tak dobre disponovaného rómskeho huslistu Jána Bihariho - pôvodne Šipoša (1764 Velké Blahovo, okres Dunajská Streda - 1827 Budapešť), ktorého hra sa vyznačovala veľkou sugestívnosťou. Nezložil všetky skladby, ktoré mu pripisuje tradícia, no jeho autentické diela dosahujú vysokú úroveň, najmä piesne, verbunky a skladby na počúvanie. Známa je najmä pieseň "Rekviem na smrť syna", Korunovačný, Primaciálny a Palatínsky verbunk. Celkove vyšlo 16 jeho opusov.

Už ako 15 - ročný bol primášom, 18 - ročný mal vlastný súbor (kapelu), s ktorým účinkoval v Uhorsku, Sedmohradsku a Poľsku, často v Bratislave pri štátnych oslavách, dvorných slávnostiach, korunováciách a p., vo Viedni na dvorných plesoch.

Ešte roku 1825 vystúpil v Bratislave počas zasadnutia krajského snemu. Beethoven jeden jeho motív použil v diele Predohra kráľa Štefana.

-joje-

ZNOVUZRODENÝ TARPAN

Ak navštívime Bialowiežu vo východnom Poľsku, máme dojem, akoby sa zastavil čas. Tamojšie lesy sú zostatkom obrovského pralesa, ktorý kedysi pokrýval celú Európu. Ale nielen tento fakt je pozoruhodný. Zachránil sa tu jeden živočíšny druh pred vyhubením - Zubor lesný Bison bonasus a druhý sa tu doslovne znovuzrodil. Ide o posledného európskeho divého koňa tarpána *Equus ferus*, ktorého posledné exempláre ešte v 19. st. žili (v dvoch rasách - t. lesný a t. stepný) v tejto oblasti a pri Dnepri na Ukrajine (Mi. - Poľsko 1448, Bulharsko 2953, Kuba 1782 atď.).

Bialowieža bola miestom, kde zahynul posledný divo žijúci tarpan a je miestom, kde sa znova objavuje, vďaka úmornej práci poľských vedcov. Bolo treba vybrať určité hybridy, u ktorých sa zachoval pôvodný genetický základ, tieto krížiť, a tak spätne vypestovať čo tu už raz bolo. Po niekoľkých generáciách sa začali rodiť zvieratá, ktoré pripomínali už tarpána. Počas druhej svetovej vojny tieto kone zahynuli a z 33 tarpanov vojnu prežilo iba polovica zvierat. S veľkou námahou ich poľskí vedci zozbierali, priviedli do Bialowiažského pralesa a začali znova s genetickým experimentom. Dnes tu žije iba niekoľko koní, a to v podstate ako turistická atrakcia. Väčšiu časť premiestnili asi 150 km severnejšie k jazeru Sniardwy, kde poľská akadémia zriadila stredisko zaoberajúce sa týmto experimentom.

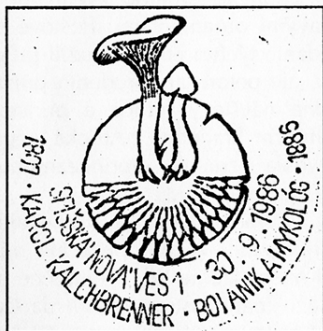
Poľsko dnes vlastní okolo 250 tarpanov, z toho črieda 35 koní žije skutočne divo, vo voľnej prírode. Niekoľko párov už dodalo do Kanady, Nemecka, Fínska a Belgicka. Tarpany žijú dlho a sú plodné, majú dobrú povahu, možno na nich aj jazdiť a používať

ich aj ako záprahové kone. Úsilie chovateľov - vedcov je jasné: vychovať pôvodného tarpana v takom počte, aby sa mohlo začať s jeho exportom pre všetkých záujemcov. Ukazuje sa, že to bude ideálny kôň pre deti.

-joje-

ZNÁMKOVÉ AFRICKÉ SLOVACIKUM

Zriedkavo sa stretávame s poštovými známkami - slovacíkmi afrických krajín. Preto si ich viac všimame najmä vtedy, keď aj ich námetová súvislosť je viacúčelová. Republika Togo 9.6.1986 vydala sériu štyroch poštových známok s námetom húb (Mi. 1966-1969). Jedna z nich s nominálnou hodnotou 150 Fr. mfg. (Mi. 1968) má úzky vzťah k Slovensku - s vedeckým názvom Kalchbrennera corallocephala (nemá slovenský názov, vo voľnom preklade znamená - Kalchbrennerova koralová hlava).

Uvedená huba je totiž vedecky pomenovaná podľa mena botanika a mykológa rakúskeho pôvodu Karla (Karola) Kalchbrennera (1807 - Pöttelsdorf, Rakúsko - 1886 - Spišské Vlachy). Študoval v rôznych krajinách, tiež na ev. lýceu v Banskej Štiavnici, Bratislave, stal sa kňazom, seniorom v Spišských Vlachoch (1832 - 1881), v ktorých viac ako polovicu storočia prežil, kde zomrel a je pochovaný. V botanike sa zo samouka vypracoval na jedného z naj-

známejších európskych mykológov. Napísal vyše 70 vedeckých prác najmä o hubách, v ktorých opísal okolo 100 nových druhov a rodov.

Spracoval nielen mykoflóru Spišskej kotliny a južného úpätia Vysokých Tatier (s medzinárodným ohlasom), ale i z Uhorska, Ázie, Juž. Ameriky, Afriky a Austrálie. Skúmal hlavne huby z radu bruchatkovitých (Gasterales), ktoré známy mykológ J. M. Berkeley na jeho počesť aj po ňom pomenoval.

Zhodou okolností (známka Toga: Mi. 1968 v r. 1986) pri príležitosti 4. mykologických dní na Slovensku v Spišskej Novej Vsi 29.9. - 3.10.1986 sa používala poštová príležitostná pečiatka "Spišská Nová Ves 1: 1807 - Karol Kalchbrenner - Botanik a mykológ - 1886" na počesť 100. výročia jeho úmrtia. V obraze poštovej pečiatky a prítlačke na ľavej strane vkusnej ilustrovanej obálky (vydanej organizačným výborom mykologických dní) je huba štavňačky smrekovcovej (Hygrophorus luccorum KALCHBR., 1876), ktorú ako prvý popísal mykológ K. Kalchbrenner.

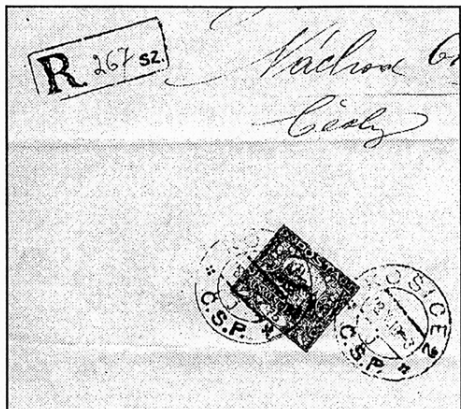
Námetoví zberatelia fil. slovacík a námetov húb sa iste potešia obohatením zbieraného materiálu.

-joje-

NESKORÉ PROVIZÓRIUM

Pošta siahne k provizórnemu riešeniu adjustácie poštovej zásielky v zriedkavom a nevyhnutnom prípade a podľa možnosti na krátky čas. Počas tohoto prechodného obdobia pošta opatrí príslušnú zásielku potrebnými náležitosťami, z ktorých sa niektorý, obvykle jeden atribút (známka, nálepka, pečiatka...) riešia náhradným opatrením tak, aby bola konečná úprava zásielky kompletná a správne adjustovaná. Hoci je požiadavka na odstránenie provizória v čo najkratšom čase, termín krátkeho času je rela-

tívny, lebo môže trvať jeden deň, ale aj niekoľko rokov. U nás je známe napr. používanie denných pečiatok uhorského pôvodu po vzniku ČSR na niektorých poštách aj viac rokov.

Na obrázku je ojedinelé provizórne použitie pomocnej R-pečiatky, ktorá bola v Uhorsku používaná od roku 1882 až do roku 1890, kedy bola nahradená R- nálepkami. Po vzniku ČSR pošta na košickej železničnej stanici v roku 1919 už nemala uhorské R- nálepky a ešte nemala československé, preto použila po viac ako 20 - ročnej pauze pomocnú R - pečiatku uhorského pôvodu na doporučený list do Čiech, k radosťi zberateľa dokumentov prevádzky košických pôšt.

Dr. V. Chmelár

PRINCEZNÚ DIANU ZNÁMKY NENECHAJÚ ZABUDNÚŤ...

Koncom augusta t.r. celý svet šokovala správa o tragickej smrti anglickej princezny z Walesu Diany. Autohavária v Paríži nešťastne zasiahla do jej mladého života. Princezná patrila medzi najpopulárnejšie ženy sklonku 20. storočia. Prístupom k ľuďom, láskavosťou, úprimnou starostlivosťou o núdznych, postihnutých, zdravých i

chorých v rámci aktívnej činnosti v rozličných charitatívnych oblastiach si získala sympatie sveta.

Z radov živých smutne odišla. Jej tvár s podmanivým úsmevom však zachovávajú i mnohé poštové známky. Od júla 1881, kedy mala svadbu s Charlesom, princom z Walesu, následníkom Britského trónu, stala sa vďačným námetom mnohých poštových známk. Prvé dve, s manželom, vyšli v jej vlasti v deň ich sobáša. Nasledoval veľký počet štátov a poštových správ, ktoré na poštových známkach priniesli jej úsmev. V deň jej pohrebu sme ich napočítali vyše 30, ktoré vydali vyše 100 známk s portrétom princezny samostatným alebo s princom Charlesom a takmer pol stovky slávnostných hárčiekov. Boli to okrem Veľkej Británie a jej troch ostrovných poštových správ v Európe (Guernsey, Man, Jersey) ďalšie štáty Britského spoločenstva národov v Amerike, Afrike v Oceánii a aj iné poštové správy.

Za základ poslúžili farebné fotografie, prípadne kresby podľa nich. Hárčekom sú bohato zdobené erbami, kvetinami alebo priliehavými ornamentami. Poštové správy pre vydanie týchto emisií využili príležitosť svadby, ale potom aj narodenín princezny, prípadne návštevy princa a princezny v jednotlivých krajinách. Africká republika Mali vydala i známky s princezninou fotografiou na zlatej fólii.

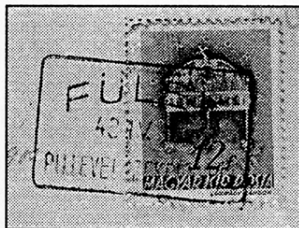
Na väčšine známk je usmievajúca sa tvár princezny. Vážny, prípadne vážnejší pohľad nachádzame len výnimočne na 2-3 známkach (napr. ostrov Tristan da Cunha). Poštové známky teda princeznú Dianu, ktorá sa už za svojho krátkeho života stala legendou, zachovávajú usmievavú. Album známk s jej tvárou sa tragikou osudu uzavrel. Možno však očakávať, že ho bude potrebné znovu otvoriť až výjdu v niektorých štátoch, predovšetkých v krajinách Britského spoločenstva národov, známky pripomínajúce výročie smutného zakončenia jej života.

Zc

ČO NENÁJDETE V MONOGRAFII

Maďarská poštová správa vybudovala v r. 1938-1944 na dočasne obsadenom území južného a juhovýchodného Slovenska sieť poštových úradov, poštovní a vlakových pôšt. Pečiatky tohto obdobia registruje monografia (Kostyán, 1973). Niektoré skupiny pečiatok tu však chýbajú. Sú to napríklad pečiatky na označenie listových zásielok, ktoré boli nájdené v staničnej poštovej schránke. Osobitné obdĺžnikové pečiatky s charakteristickou legendou PU. LEVÉLSZEKRÉNYBÖL sú známe z oblasti Podkarpatskej Rusi (Kárpátalia, maď.). Literatúra (Simády, 1991) registruje štyri dvojazyčné pečiatky s maďarsko-rusínskou legendou z lokalít: Chust (Huszt), Kráľovo na Tisou (Királyháza), Jasina (Körösmező) a Rachov (Rahó). Rusínska legenda bola vylomená v r. 1943 v Kráľove nad Tisou. Príručka (Blaha, 1990) registruje ďalšie pečiatky: dvojazyčnú z Berehova (Beregszász) a jednojazyčnú s maďarskou legendou s Mukačeva (Munkács).

Predkladám zberateľskej verejnosti nález tohoto typu pečiatky aj z územia Slovenska. Na celistvosti (obr.) je odtlačok pečiatky s legendou PU. LEVÉLSZEKRÉNYBÖL s dátáciou 43. IV. 15. Obraciam sa na zberateľov s prosbou o pomoc pri hľadaní pečiatok tohto typu z územia Slovenska. Pracovná hypotéza predpokladá existenciu pečiatky v Lučenci (Losonc) alebo v Rožňave (Rozsnyó). Existovali?

-T-

Literatúra:

Kostyán, Á., A. magyar bélyegek monográfiája VI., MABÉOSZ, Budapest 1973
Simády, B., Kárpátalja postetirténete, MABÉOSZ, Budapest 1991
Blaha, M., Zakarpatisko, príručky SČF, č. 20, Praha 1990

POŠTOVÉ LÍSTKY S 3 SK ZNÁMKOU ŠTÁTNEHO ZNAKU SR.

Od 1.4.1997 až do odvolania platí v tuземskom i medzinárodnom poštovom styku cenina - poštový lístok s natlačenou známkou štátneho znaku SR v nominálnej hodnote 3 Sk. Poštový lístok tejto emisie vytlačila tlačiareň KASICO, a. s., Bratislava technikou ofsetu, a to štvorfarebne (čiernou, červenou, modrou, striebornou).

Opätovne ako pri poštových lístkoch s natlačenou známkou štátneho znaku SR v nominálnej hodnote 2 Sk sa stretávame s posunmi tlačových farieb, najmä čiernej.

Prvý poštový lístok má posun čiernej farby vpravo o cca. 1 mm. Vzdialenosť pravej časti stavacej značky a pravého okraja poštového lístka je 17 mm.

Druhý má čiernu tlačovú farbu posunutú vľavo cirka o 1 mm. Stavacia značka je od pravého okraja poštového lístka vo vzdialenosti 18 mm.

Najvýraznejšie je posun čiernej farby vidieť v obraze štátneho znaku SR natlačenej poštovej známky, dôkazom posunu čiernej tlačovej farby je aj vzdialenosť medzi logom SP, š. p. (modrá farba) a čiernou deliacou zvislou čiarou.

Jerguš Bajzík

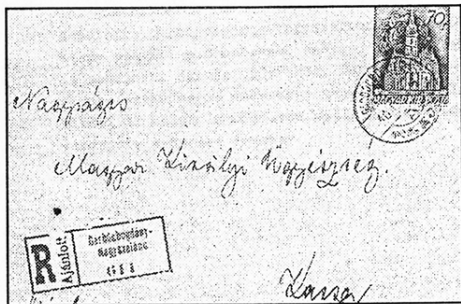
NOVÝ RUBEL'

Od nového roku by mali v Rusku obiehať bankovky novej meny. Nový rubel by mal mať hodnotu 1000 "starých". Koncom júla bol kurz rubel:dolár 5800:1, takže "po novom" by sa mal ustáliť zhruba na 6 rubľov za dolár. Či sa však podarí menu spevniť a stabilizovať, zrejme ukážu až prvé mesiace budúceho roku.

-ik-

KTO VIE, ODPOVIE...

Na obrázku je doporučený list z roku 1940 z Bohdanoviec pri Košiciach do Košíc. Denná pečiatka GARBÓCBOGDÁNY 40. II. 1.-15, R-nálepka Garbócbogdány-Nagyszalánc. Pripomíname, že Bohdanovce vtedy patrili pod Maďarskú poštovú správu, Slanec však nepatril do zabraného územia Maďarskom. Napriek tomu sa názov slovenského Slanca nachádza na maďarskej R-nálepke Garbócbogdány-Nagyszalánc. Súvisí to nejaký s dopravou pošty po železnici cez slovenské, resp. vtedajšie maďarské územie?

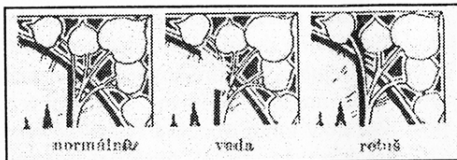

V. Ch.

VZÁCNA RETUŠ

Asi najznámejšia retuš na známkach Hradčian je tzv. retuš "zlomenej vetvy" na 3-halierovke. Nachádza sa na časti nákladu

II. dosky, na 90. poli. Za nález vďačíme pánovi Brannému z Kroměříže, ktorý ju ako prvý predložil na doplatnom provizóriu.

Dnes vieme, že sa retuš vyskytuje aj na známkach bez pretlaču, ako aj s pretlačou SO 1920. Keďže všetky poštové zásoby 3-halieroviek boli časom pretlačené podľa potrieb poštovej správy, najväčcejší variant je bez pretlaču. Výskyt tejto známky v neupotrebenom stave je zriedkavý na burzách i aukciách, zatiaľ čo s pôvodnou vadou - prerušenou vetvou - sa môžeme stretnúť bežnejšie.

-MoMi-

RABČICKÁ REKORDMANKA

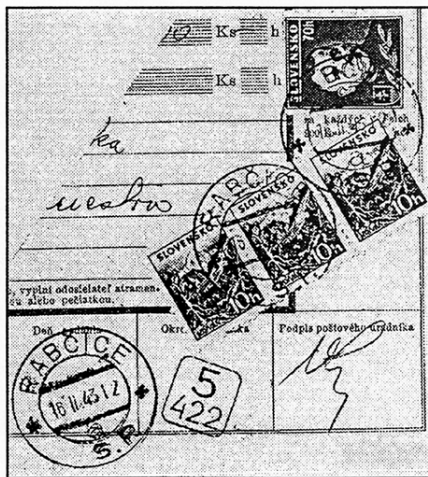
Po vzniku samostatnej Československej republiky sa v rokoch 1919 - 1924 zavádzali nové denné pečiatky s iniciálami Č.S.P. v dolnom medzikruží. Vo filatelickej terminológii ich označujeme ako pečiatky I. typu. Iniciály Č.S.P. nemali žiadny poštovo - prevádzkový význam, ich úlohou bolo oznamovať do sveta vznik samostatnej republiky. Po ustálení vnútropolitických i zahraničnopolitických pomerov ustúpil tento význam do úzadia, a preto pristúpila pošta k zavádzaniu nových pečiatok s tromi hviezdičkami v dolnej časti medzikružia, ktoré boli lacnejšie (pečiatky II. typu). Urýchlené zavedenie pečiatok I. typu bolo zvlášť aktuálne na Slovensku, pretože, na rozdiel od českých krajín, maďarská poštová správa používala výlučne pečiatky jednojazyčné (rozumie sa maďarské), ktoré sa nedali "slovakizovať" jednoduchým odstránením cudzojazyčného domicilu. Nakoľko v dvadsiatich rokoch dochádzalo k pomerne veľkému počtu zmien miestnych názvov,

časť pečiatok I. typu bola čoskoro vymenená za II. typ, no mnohé slúžili až do r. 1939, kedy ich prevzala Slovenská pošta. V polovici roka 1939 došlo k masovej úprave týchto pečiatok odstránením písmena "Č", poprípade všetkých iniciál. V období Slovenskej republiky bola časť pečiatok I. typu z dôvodu ich opotrebovania vymenená za nový vzor dennej pečiatky s priemerom 24 mm (III. typ). Pôvodné zámery Slovenskej pošty na výmenu všetkých pečiatok sa z ekonomických dôvodov neuskutočnili, a tak značná časť pôšt ich používala nadalej aj po obnovení ČSR, pravda, buď po opätovnom vsadení písmena "Č", alebo po úplnom odstránení zvyšných iniciál (S.P.). V r. 1945 sa však do poštovej prevádzky vrátili aj pečiatky I. typu z pôšt, ktoré boli odstúpené Maďarsku v r. 1938 a ktoré nebolo možné ihneď vybaviť novými pečiatkami III. typu. Vo väčšine prípadov sa tak stalo do konca 40 - tých rokov, no aj po r. 1950 sa ešte ojedinile stretávame s neupravenými pečiatkami. Vari posledným Mohykánom bola pečiatka pošty Kunova Teplica, ktorá sa vyskytovala na zásielkach ešte v 70-tých rokoch.

Tu by sme mohli rozprávanie o pečiatkach I. typu na Slovensku ukončiť konštatovaním, že po vyše 50. ročnej službe (Z historického pohľadu nepochybne rekordnej) definitívne opustili priehradky poštových úradov. Myslel som si to do chvíle, kým sa mi nedostala do ruky celistvosť z konca r. 1995 s pečiatkou RABČICE / a veľkého priemeru, silne pripomínajúcou pečiatky II. typu. Napadlo mi, že ide o poškodenú pe-

čiatku, z ktorej sa stratila prostredná hviezdička, no pohľad do 17. dielu Votočkovej Monografie ma vyviedol z omylu. Pošta RABČICE nikdy nemala pečiatku II. typu, od r. 1920 používala jedinou pečiatku I. typu s rozlišovacím písmenom "a". Musí teda ísť o upravenú pečiatku I. typu! Jej identitu potvrdzuje aj nálež odlačky z r. 1943, keď už z nej bolo odstránené písmeno Č. Akokoľvek je to neuveriteľné, táto pečiatka z obce ukrytej v najsevernejšom výbežku Oravy prežila I. ČSR, I. Slovenskú republiku, II. ČSR a stále slúži slovenskej pošte. Podľa vyjadrenia vedúceho pošty pečiatka sa občas používa na pečiatkovanie listových zásielok a pre iné potreby pošty. Po 77 rokoch, keď by už dávno mala odpočívať niekde v múzeu (či dokumentačnom centre SP)! Zdá sa však, že zatiaľ dokáže držať krok so svojimi "malopriemerovými" kolegynami s rozlišovacími číslicami 1 a 2. Je totiž pozoruhodné, že aj po viac ako trištyrestoročf vyzerá akoby práve opustila rytecké dielňu. Zaiste to nemožno pripísať iba miernej prevádzke na rabčickej pošte, ale aj vzornej starostlivosti jej pracovníkov. I to je, myslím, hodné zaznamenania v análoch našej poštovej histórie.

Koniec pečiatok I. typu na Slovensku sa teda odkladá na neurčito. Verme, že keď

príde čas odchodu rabčickej "dôchodkyne", nebude to odchod do šrotu, ale na dôstojné miesto v muzeálnych zbierkach. A hádam by si to zaslúžilo i malú oslavu.

Ing. Mirko Bachratý

ČO PÍŠU INÍ

Od nášho čitateľa p. Mihuz z Bratislavy sme dostali kópiu zaujímavého článku z Novín pre hospodárstvo remeslo a domáci život OBZOR, č. 23 z 15.8.1864.

Článok uverejňujeme v "pôvodnom znení bez titulkov":

Náruživé sbieranie marek listových.
Každý vek máva svoju zvláštnu "passiu," ktorá u mnohých ľudí podobu tichého bláznovstva berie na seba. Boly pred 200 roky časy, že v Hollandsku za jednu tulipánovú cibulu celé panstvo zemské, alebo veľký dom aj s kupectvom k nemu pripojeným dávali, za času starých otcov našich sbierka pekných fajok z morskej peny bola pokladom, ktorý často znamenitú majetnosť pohltil, za našej ale doby povstalo tak náruživé sbieranie marek listových, že milovníci tých drobulinkých, všelijako zafarbených obrázkov pri veľikánskej starosti svojej: jakoby túto lebo tú, jim ešte chybujúcu marku dostať mohli, na Šlesvik a Holštýn, na Mexiko, na krutý boj amerikánsky i na všetky iné pohyby sveta zabúdajú, oni len vo svojich markách žijú. V Paríži je zvláštna burza (peňažnícko trhovištie) na marky sporiada-

ná, kde človej jakúkoľvek listovú marku celého sveta kúpiť môže, pamätný tento trh odbyva sa každodenne od 10 do 2 hod. odpoľudnia. Zvláštné časopisy v anglickej, francúzskej a nemeckej reči vychádzajú, iba týmto sbierkam venované, ale i ostatné znamenitejšie časopisy evropské preplnené sú známkami, ktoré vzáčne a riedke marky na predaj alebo na zámenu odporúčajú, vo väčších mestách sú sklady kupecké, ktoré nijakého iného "továru" nemajú, jako marky. Najnovější úkaz podivnej módy tejto je veľký, od kupeckého domu Zschiesche & Köder v Lipsku vydaný katalog všetkých dosiaľ známých marek listových, s pripojením mena krajiny kde ony platnosť majú, a ceny, za ktorú jich dostať možno. Tento katalog predáva sa v cene 8 str. grošov pruských a vydavateľa výslovne žiadajú, aby sa jim táto cena v jakýchkoľvek nepotrebovaných markách poslala.

Júnové číslo prináša príhovor nového generálneho riaditeľa Slovenskej pošty L. Polievku, zmeny v technológii spracovania zásielok i článok o investíciách Českej pošty v záujme skvalitnenia služieb.

Filatelistov poteší príspevok V. Chmelára: K začiatkom Slovenskej pošty, predstavenie známky „Zázračný dážď pri Hrone.“ i vyobrazenie a popis mosadzného znaku uhorskej pošty zo zbierky Dokumentačného centra a známkovej tvorby.

Septembrové číslo prináša informatívny článok o zavádzaní nového produktu - Prioritných zásielok (J. Bojnanský), rozhovor s ministrom MDPT J. Jasovským a informáciu o švajčiarskej pomoci pri zvyšovaní bezpečnosti pošt. Filatelistov ďalej zaujme spomienka na inauguráciu v Jelke (O. Vere-

ghi) a Martine (D. Machník), zhodnotenie súťaže detí o "Najkrajší návrh detskej poštovej známky" (J. Zelman) a príspevok do rubriky Poštové minimúzeum: Recepis od V. Chmelára. Celostranový článok Slovensko v zrkadle poľných pôšt pripravil J. Korený.

-ik-

Filatelista

PISMO POLSKIEGO ZWIĄZKU FILATELISTÓW

Septembrové číslo uvádza články B. Rejnowskeho: Nemecká poľná pošta v septembri 1939, J. W. Żarnawskeho: Poľskí väzni v dočasnom tábore Cieszyn na jeseň 1939, a S. Baraňského a J. Z. Piekuta: Medzinárodná korešpondencia poľských Židov v prvých rokoch okupácie. O ďalších cenzúrnych pečiatkach z r. 1939 píše F. Podolecki.

Dva články, týkajúce sa Generalgouvernementu 1939 - 45 prináša z pera J. Zabrowskeho a Z. A. Kacznareka.

Prílohu tvorí anketa o úrovni časopisu.

-ik-

MILITARIA

KWARTALNIK klub

Druhé číslo štvrťročníka pre zberateľov militárií prináša ústredný článok o T. Kosciuzskowi vo filatelii, 2. časť o korešpondencii vojakov v mierových iniciatívach OSN v rokoch 1992-4, zoznam nových známok s vojenským námetom so zahraničia ako aj

nové príležitostné pečiatky Poľska s týmto námetom.

-ik-

Filatelie

9. tohtoročné číslo prináša rozsiahly článok F. Beneša o tlači hárčeka L. Svoboda a Stopy po rovníku papiera na niektorých čs. známkach od toho istého autora. V. Feldman píše o poštovej histórii Šlesvicko - Holštýnska, J. Sedlak o Doplatnom v ČR. J. Kanturek vzpomína na J. Haška, P. Aksamit pokračuje v malej škole filatelie. Treťou časťou pokračuje článok Z dejín kolkovania v Českých krajinách od J. Kořínka. M. Čech upozorňuje na podvrhy celistvosti poľnej pošty OSN. Nechýbajú informácie o svetových výstavách PACIFIC 97 a ISRAEL 98, novinkách a ponuky.

-ik-

BÉLYEG

világ szemle

A MAGYAR BÉLYEGVILÁGOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Časopis maďarských filatelistov *Bélyeg világ* otvára septembrové číslo úvodníkom, ktorý je zameraný k 75. výročiu založenia celoštátnej filatelickej organizácie v Maďarsku. Časopis prináša hodnotiaci článok zo svetovej výstavy PACIFIC '97 v San Franciscu, v ktorom osobitnú pozornosť venuje účasti maďarských vystavovateľov - exponát G. Visnyovského (balíková pošta) získal PZ medailu, exponát A. Lovásza (predznámkové listy) VS, exponát S. Kispála (letecká pošta) VS, publikácia A. Márfaia a E. Szépa (pečiatky 1871-1920) VPZ. Exponát I. Vassa jury diskvalifikovala. Ďalej časopis uverejňuje pojednanie T. Király a o miestny-

ch vydaniach na Gemi (Rimavskosobotské, Rožňavské) koncom 2. svetovej vojny. Aj ďalší príspevok môže byť zaujímavý aj pre našich zberateľov - autor F. Boross ho nazval „Pečiatky VISSZATÉRT sú bielym miestom modernej poštovej histórie?“. V rubrike *Vysoká škola* je uverejnený príspevok D. Flascha o skúšobných preťahoch pre debrecínsku okupačnú zónu. V rubrike pokračuje 2. časť pojednania J. Síposovej o zaujímavostiach na sérii Žatci-Parlament „Zabudnuté známkové vydanie“. V rubrike venovanej mladým filatelistom pokračuje seriál o celinách - tretia časť je venovaná problematike falzifikátov celín. Z ďalších príspevkov spomenieme ešte dva, ktoré sa týkajú tohtoročnej výstavy TEMA-FILA '97 v Kecskeméte: E. Deák píše o vystavených zbierkach pohľadníc na tejto výstave (bolo ich 10) a S. Fülöp glosuje výstavu pohľadom zberateľa.

-vkn-

OHLASY

NA TÉMU PRÍLEŽI- TOSTNÝCH PEČIATOK

V poslednom čase bolo uverejnených niekoľko príspevkov, ktoré hodnotili predošlý flatelisticko-poštový rok z pohľadu príležitostných poštových pečiatok. Bolo to napríklad v súvislosti s vyhodnotením ankety o najkrajšiu poštovú pečiátku v roku 1996, ale nielen to, názory sa týkajú aj iných období, a preto majú všeobecnejšiu platnosť. Znamená to, že o zbieranie pečiatok je záujem, ktorý sa snád prejaví aj v ich využívaní, popri ich prvotnej funkcii znehodnotenia známok na zásilkach.

Ak sa tvrdí, že týchto pečiatok je veľa, s tým nemusí každý súhlasiť. Sú krajiny, kde je ich oveľa viac, a nik to nekritizuje. Je však pravdou aj to, že jestvujú poštové správy krajín, podstatne väčších než sme my, a v ich praxi sa postupuje striedamejšie.

Tematické zameranie sa nedá vopred ovplyvniť, bude vždy závisieť na organizátoroch podujatí, ktorí sa chcú aj takýmto spôsobom zviditeľniť a propagovať podujatie, ktoré neraz môže byť síce zdanlivo lokálneho charakteru, ale pre nich tak dôležitého, že ho pokladajú za významné. A majú svoju čiastkovú pravdu, pretože v takomto prípade sa poštovej známky so zvoleným námetom jednoducho nedočkajú. A ďalej, nie je predsa ich vinou, že niektoré, oveľa významnejšie postavy a udalosti, zostanú nepovšimnuté... To som už poznal viackrát.

Zaujímavé je aj regionálne rozloženie výroby a používania príležitostných pečiatok, kde akosi zaostávajú niektoré časti Slovenska, aj keď v nich by tiež bol dostatok príležitostí na propagáciu významných udalostí alebo osobností z našich dejín. V tomto prípade si myslím, že aj podiel Bratislavy, napriek svojmu postaveniu v anquete, je vlastne nízky, pretože tu by hádam príležitostí na používanie príležitostných poštových pečiatok malo byť predsa len viac. Veď sa tu koná najviac seminárov, konferencií, výstav, snemov, žilo tu veľa významných osobností.

Množstvo dosiaľ vydaných slovenských známok by nemalo ovplyvniť do mínusu množstvo používaných pečiatok, veď budú pred nami stále nové a nové výročia a známková tvorba ich nebude môcť všetky pokryť. A pre flatelistu bude vždy námet na pečiatke vhodným doplňujúcim zdrojom. Výhoda je v tomto prípade na strane pečiatok, ktoré môžu zachrániť svojou pohotovosťou to, na čo nemohol pamätať emisný plán.

Uznávam názory, ktoré hovoria o nutnosti zlepšenia kvality pečiatkovania na poštách a o potrebe zvýšenia kvality predkladaných návrhov. Či je to v možnostiach a moci kompetentných ovplyvniť musia posúdiť iní. Zatiaľ sú väčšinou zberatelia spokojní, skutoční odborníci asi nie vždy. Ale jednoznačne sa dá povedať, že súčasná prax v používaní príležitostných poštových pečiatok vyhovuje viac ako pre desiatimi

rokmi, a to aj vďaka novým autorom, ktorí dostali príležitosť na realizáciu, ako aj novej technológii výroby pečiatok. Ak by s tým ruka v ruku išla aj umelecká kvalita nových príležitostných pečiatok, potom by to bolo znamenalo to najviac, čo sa dalo získať.

Mgr. J. Mička

K ČLÁNKU O PEČIATKACH PRIDÁVA VLASTNÉ SKÚSENOSTI P. MGR. F. KRAJNÁK Z TREBIŠOVA:

"Ak by sa vyhodnocovala súťaž na kvalitu služieb našich pošt, potom by som dal na 1. miesto Giraltovce: Taký necitlivý prístup k pečiatkovaniu azda ani nepoznám. Pošta Bardejov 1. zasa pečiatkuje prevažne červenou farbou - buď neustále sviatkujú alebo chcú tým vyjadriť sympatie istej strane?"

Množstvo priložených známok svedčí, že jeho postrehy nie sú zďaleka iba subjektívne.

DVE DOSKY 5 KS DOPLATNEJ?

Tzv. tretie vydanie doplatných známok (SZ D24-38) Slovenského štátu 1939 - 1945 z roku 1942 už nevychádzalo v časovej tiesni, a tak neprináša prílišné prekvapenia. Oživením sú najmä známky strihané, pochádzajúce z ministerských darov, predĺžená platnosť známok i po r. 1945 vo vnútor-nom styku pošty a doskové čísla.

Mimo doskové číslo „1“ ktoré nachádzame na všetkých 15 - tich hodnotách emisie, jestvujú i DZ „2“ pri známkach 10h, 20h, 40h, 50h, 1Ks, 2Ks a DZ „3“ pri známke 40h. To značí, že minimálne tieto hodnoty boli tlačene z dvoch, resp. troch tlačových dosiek.

Nedávno sa mi do ruky dostali dva rohové 4 - bloky hodnoty 5Ks - červené (SZ D 37), ktoré nad známkou č. 9 a pod zn. č. 99 (teda prvou a poslednou známkou v 9-tom stĺpci) vykazujú rovnakú výraznú doskovú chybu: Farebnú škvrnu a tenkú rysku.

Zdá sa, ako keby chyby pochádzali z poľa medzi dvomi tlačovými doskami a na svoje „miesta“ sa dostali rôznym rozrezním hárkov. Keďže 5-korunáčka bola dosiaľ známa len s DZ „1“, mohlo by to svedčiť o zostave dvoch dosiek s rovnakým označením. Môže niekto tieto informácie doplniť?

Michal Zika

FILATELIA KOŠICE
HLAVNÁ 21 (vo dvore)

nákup - predaj
☎ 095/6225912

INZERCIA

☛ Predám **, overené známky Slovenského štátu 1939-45 č. 2-23. Ďalej jednotlivé hodnoty: č. 2, 5, 11, 13-18, 20, 22, 21 DCH ZP 11, 19 DV ZP 53, 20 DV ZP 15, 22 UN. Zfava 5%. Predám **, over. odchýlky zúbkovania č. 25 C (komb. 4), 28 C (komb. 16), 29 B a 32 C (komb. 4) za katal. cenu a pečiatkované č. 27 D a 32 C (komb. 7 a 10) so zľavou 10%. Predám ** D1-12 zmiešaný raster a nepoužité cely CDV 2, CDV 9, CZL 1 a CPL 1 za katal. cenu. Dr. Bohumil Synek, Wolkrova 9, 85101 Bratislava 1, ☎ 07/843460.

☛ Predám **, overené zn. ČSR I: 6N, 9N, 13N, 1-26, 50 la, 79, 82, 107, 225-228, 225a, 229-232, L 1-3, L 1A + L 2A II + L3B, L1A + L2B II + L3B, SO 24-25. Katalóg Trojan + 5%. Dr. Bohumil Synek, Wolkrova 9, 85101 Bratislava 1, ☎ 07/843460.

☛ Predám ** SŠ: 2-6 (260Sk), 13-18 (300), 24S (50), 34-7 (50), 136S-2zn.(650), 136S-4zn. (680), 136S - 8zn. (950), NV 1-9 (240), NV 17y (45), D1-12 (1550), D8y (160), D12y (200), D21 (280). M. Zika, Sečovská 8, 821 02, Bratislava.

☛ Predám poľský holografický háčček k japonskej výstave PHILA NIPPON 91 (motýľ) za 45 Sk (10 ks 300,-). M. Zika, Sečovská 8, 821 02, Bratislava.

☛ Predám množstvo ** a ● známok I. a II. ČSR. Anton Vranka, Nábežná 7, 91101 Trenčín.

☛ Predám **, ●, FDC, A, TL, obálky + KL (celistv. peké fran. kat.!) ČS I., II., SŠ, štáty Európy, Ameriky, Ázie (Čína, HK), Austrália, Afrika. Tiež mince, bankovky ČS, SŠ, cudz., USA, RÍM, RÚ, Nové: 0/0 ČS, SR a. i. Aj odznaky, pohľadnice, knihy, ča-

sop. Len písom! Pošl. záznamy + znám. + KL na Odp. Ing. M. Caha, Laborecká 1, 06601 Humenné.

☛ Predám známky OSN - Genf, New. J. Kolky Rak - Uhorské a rôzne iné. Známky Jugoslov, Serbie, Kroatie, Bosn. Hercegovina, Južná Amerika. Sárí P., ŠAHY 93601, ul. Lukáča 11, ☎ 0812 2425

☛ Predám pohľadnice, bankovky, pečatidlá (bronzové), mince. Vyžiadajte rozpis - zoznam. Sárí P., ŠAHY 93601, ul. Lukáča 11 ☎ 0812 2425

☛ Predám ** kompletnú zbierku Slovenska zasklenú v albume. Katalógová cena 19600 Sk za 18500 Sk. B. Synek, Wolkrova 9 85101 Bratislava.

☛ Zabezpečím kompletný sortiment firmy LINDNER. Na požiadanie zašlem farebný ponukový katalóg vyše 1000 pomôcok pre filatelistov a numizmatikov za 20 Sk (Aj v platných známkach). M. Zika, Sečovská 8, 82102 Bratislava.

ALBUM PONÚKA

**OBJEDNÁVKY
Z DNEŠNÉHO ČÍSLA
ADRESUJTE NA:
ALBUM,
Račianska 17, 83102
Bratislava
☎ 07/250 149**

Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ 97*
K cenám účtujeme poštovné a balné.

Pre abonentov časopisu poskytujeme na všetky ponúkané položky

5-percentnú zľavu !

SŠ **

~~Kompletná generálna zbierka SŠ (dopl. bez privesitky sú všetky so zvislým rastrom), zn. č. 23 dvl, overená Sa na zasklenených alb. listoch Rúžička. 18900.-~~

č.1 Štefánik	900,-
č.2 Rohový štvorblok, DZ	440,-
č. 14 detto, DZ	280,-
č. 24B Spojka 4 známky	7750,-
č. 25Aa štvorblok	21500,-
č. 37 rohový štvorblok DV - sneh	2x
č. 130H Detom. T II + DV/a	950,-
detto T II /e	750,-
detto bez DV	650,-
spojka	280,-
detto DV - bobuľka	380,-
D9y rohový štvorblok (pravý dolný roh)	5500,-
D9y detto (pravý horný roh)	5500,-

PL ČSR **

759 Vojan	1250,-
757 II. T. Destinová	2700,-
771 Revolucionár	4800,-
789 Turistika	8900,-
913-16 Kroje II.	4950,-
951 Lidice	1050,-
1023-25 Detské kresby - UNESCO	950,-
1018-22 Hríby	3900,-
1269 Praga 62 - FIP	1250,-
1273-84 Chrobáci	3900,-
1377-82 Kvety	3800,-
1394-99 A + B LOH Tokyo 64	6800,-
L69-71 Praga 68	450,-
1489-95 Liečivé rastliny	3650,-
1600-05 EXPO MONTREAL	950,-
1718 Yelký znak Prahy	1900,-
1927-32 I.+II. - UNICEF	850,-
2431 Interkozmos	1050,-
2445-48 Flóra Bratislava a Olomouc	1150,-

Č a M

Propagačný hárček AS1 v čiernej farbe overený MAHR 20500,-

ŠVAJČIARSKO **

826-30 Poľná zver 35,-
845-49 Lesná zver 35,-
866-69 detto 35,-
891-94 Vtáci 35,-
914-17 detto 35,-
960-63 detto 35,-
984-87 Ruže 42,-
1013-16 Lesné plody 42,-
1042-45 Lesné kvety 50,-
1062-66 Lesné kv. a plody 59,-
1112-15 Kvety 65,-

GIBRALTAR **

244-75 Propag. turistiky 750,-
279-82 Vojskové uniformy 220,-
289-92 detto 220,-
302-5 detto 220,-
313-16 detto 160,-
338-41 detto 75,-
342-45 Vianočné 50,-
PORTO 7-12 60,-

NEMECKO **

569-70y Pamiatke padlým 270,-
609-16 LOH Berlín 1936 1950,-
669-70 Narodeniny grófa Zep-
pelina 720,-
672y Zjazd strany 285,-
684-85y Obsadenie Sudet 450,-
689-90 Orlica 350,-
691 Narodeniny A.H. 160,-
692-93 Výstava záhrad. v Stüd-
garte 245,-
694 1. máj (A.H.) 195,-
700 Deň nem. umenia 525,-
702-713 Ríšske poštov. 1250,-
728-29 Pretlač na známkach
Danzig 1940,-
747 Hnedý záprah nem. 1300,-
751-59 Vianočná pomoc -
mestá 98,-
763 Nemecko - Talianske pria-
teľstvo 98,-
764-67 Lipský veltrh 180,-

772x Nar. A. H. 130,-
772y detto 285,-
779 Veľká cena Nemecka 260,-
804-5 Viedeňský veltrh 180,-
813/x Nar. A. H. 295,-
813/y detto 220,-
814 Veľká cena Nemecka 330,-
831-42 Deň Wermachtu '43 330,-
873-85y detto '44 300,-

LUXEMBURG **

1949 Poštové výročie 460-63 390,-
1949 CARITAS - MICHEL RO-
DANGE 464-67 330,-
1950 Pomoc obetiam vojny 468-73
1950 CARITAS - I. A. Zinnen 474-77 420,-
1952 Výročie 1. známky 490-94 1260,-
1952 OH Helsinky 495-500 750,-
1952 CARITAS - J.B. Fresez 501-04
1953 Svadba princ Jean a prin-
cezna Charlotte 505-10 240,-
1953 CARITAS - Domáce oby-
čaje 517-22 390,-
1954 CARITAS - Domáce oby-
čaje 525-30 480,-
1955 10. r. OŠN 535-40 180,-
1955 CARITAS - Domáce oby-
čaje 541-46 330,-
1956 4 roky hutníckeho prie-
myslu 552-54 990,-
1956 Európa 555-557 3960,-
1957 Európa 572-74 960,-

BRITSKÉ KOLÓNIE **

Nauru 15-28 (14) 4500,-
Pitcairn islands 1-10 (8) 1300,-
Pitcairn islands 39-51 (13) 900,-
South Africa (korunovačná) 109-
18 (10) 165,-
South west Africa (korunovačná)
182-97 (16) 365,-
Sierra Leone 151-66 (16) 2100,-
Jamaica 219-34 (16) 490,-
New Hebrides - porto - 36-40
(5) 345,-

NÁMETY **

South Georgia tučniaky 1997 (4) 330,-
Tristan da Cunha vtáci (4) 285,-
Aruba korytnačky 1995 (4) 160,-
Malaysia vtáci (4) 105,-
Gibraltar fauna, flóra 1997 (348-
363) (16) 420,-
Falilland island tučniaky (4) 390,-
Centr africaine kone (2 x PL) +
H 520,-
Bahamas reptílie (4 + H) 320,-
South Africe vodné vtáky 1997
(PL) 170,-
Gibltarar motýle 1997 PL (4) 260,-
Gibraltar označiatka 1997 PL (6) 180,-
Israel ryby 266-69 (4 + K) 45,-
Chile morská fauna 1991 1444-
59 (PL) 210,-
Polsko Phila Nippon 91 BL 115
(A) 55,-
Rep. Khmére fauna 338-43 (6) 480,-
140,-

Edícia W.W.F. panda:
Island dravé vtáky 1992 776-79
(4) 80,-
Zambia vtáky (4) 215,-
Bhután vlci (4) 95,-
Quernsey motýle (4+H) 280,-
Namíbia tučniaky 1997 (4+H) 110,-
Marshall islands 1997 (4) 95,-

NÁMETY ©

Cambodge psi 1997 (6 + H) 25,-
Sahara vtáci 1997 (6 + H) 25,-
Benin psi 1997 (6 + H) 25,-
Benin vtáci 1997 (6 + H) 25,-
Afganista mačky 1996 (6 + H) 25,-
Quinee vtáci 1996 (6 + H) 25,-
Benin ryby 1996 (6 + H) 25,-
Tanzania dravci 1995 (7 + H) 30,-
Quinee mačky 1996 (6 + H) 25,-
Sahara pravěk 1997 (6 + H) 25,-
Benin divé mačky 1996 (6 + H) 25,-

Tadžikistan jašterice 1994 (6 + H)	25,-
Laos mačky 1995 (5 + H)	25,-
Benin vtáci 1995 (6)	15,-
Benin kone 1997 (6 + H)	25,-
Tadžik. mačky 1996 (PL)	20,-
Benin šelmy 1995 (6)	15,-
Rumun. huby 1994 (2 x PL)	20,-
Cambodge slony 1997 (4) (páska)	12,-
Quinee plachetnice 1997 (6 + H)	25,-
Cambodge vrtulníky greenpeace 1997 (4 + H)	20,-
Afghanistan hist. lode. 1997 (6 + H)	25,-
Togo hist. lokomotívy 1996 (6 + H)	25,-
S. Tomé e princípe vlaky 1996 (5 + 2H)	30,-
Benin lokomotívy 1997 (6 + H)	25,-
Sahara occ. voj. lietadlá 1996	

(6 + H)	25,-
Cuba voj. lietadlá 1995 (5)	12,-
RÖZNE	
Skart známok ČSR 60-70 -te roky 1/2 kg	130,-
detto SR 1993-96 1/2 kg	170,-

detto Austrália, Oceánia 1994	985,-
Monografia ČSL. známok diel 2	520,-
detto diel 3	650,-
detto diel 13 a 14	130,-
detto diel 16 I. + II.	145,-
Špecializovaná príručka ČSL známok a celín - farebná z. r. 1985	130,-

LITERATÚRA

Katalóg slov. poštových známok a celín 1939-45 1993-97	210,-
detto s prílohou PT - Štúr	250,-
Katalóg Michel Nemecko 1997/98	660,-
detto OST 1996/97	950,-
Katalóg Michel OST 1995/96	750,-
detto WEST (2 diely) 1995/96	1100,-
detto 1985	650,-
Kat. Michel Schweic - Licht. special 1991	220,-

POMÔCKY

Lupa (priemer 60mm) zváč. 2 x + šošovka 5 x	95,-
Pinzety Prinz - solinge. špicaté, lopatkovité, okrúhla ks	85,-
Zúbkomer kovový v púzdre ks	15,-
Strihačka na Hawidky ks	660,-
Hawidky čierne rôzna šírka 1 bal	60,-

EMISNÝ PLÁN SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK NA ROK 1998

DÁTUM VYD.	NÁZOV EMISIE	SK
1.1.	5. výr. vzniku Slov.repub.	4
19.1.	ZOH Nagano	19
OSOBNOSTI		
19.1.	Martin Rázus	4
19.1.	Ján Smrek	4
19.1.	Jozef Škultéty	4
3.3.	Ludové zvyky (veľkonoč.)	3
KRÁSY NAŠEJ VLASTI		
3.3.	Budatín	6
3.3.	Krásna hôrka	11
3.3.	Nitra - archeologické nálezy	18
5.5.	EUROPA - Ludová svadba	14
5.5.	Duchovná obnova	16
1.6.		
1.6.		
1.6.		
TECHNICKÉ PAMIATKY		
20.8.	Hist. železnice a rušne	4
20.8.	Hist. železnice a rušne	10
20.8.	Hist. železnice a rušne	15
14.9.	Trnava (výplatná)	5

INTERFILA PRAHA

Veletřní 53, 170 00 Praha 7
tel.: 02/ 24316025
fax: 02/ 379703

Po - Pá 10⁰⁰-13⁰⁰, 14⁰⁰-18⁰⁰

- Stále vykupujeme známky, dopisy, pohlednice, sbírky a pozůstalosti
- Na větší sbírky přijedeme
- Platíme ihned v hotovosti
- Znalecké odhady, ověřování pravosti a poradenská služba
- Bohatý výběr známek, celistvostí a levných partií z ČSR a celého světa

OCHRANA PŘÍRODY		
14.9.	Ryby	4
14.9.	Ryby	11
14.9.	Ryby	16
14.9.	Sedembolestná Panna Mária	18
5.10.	Ekotopfilm - 25. ročník	4
15.10.	Martin Benka	10
15.10.	Ludovít Fulla	12
3.11.	Prešov - výplatná	10
3.11.	Vianoce 98	3
18.12.	Deň známky - Hist. pošty	4

ZBERATEĽ

Z PONUKY FIRMY ALBUM, RAČIANSKA 17

ZBERATEĽ '97

Z PONUKY FIRMY ALBUM, RAČIANSKA 17

VOILIERS DU XIXe SIÈCLE

